

OBALA[®] *plus*

oktober 2026

številk 92

*Arne
Hodalič*

stran 14

VOLITVE
stran 4

TILEN ZONTA
stran 38

LIQUID GASOLINE
stran 40

RECEPT
stran 46

stran 10

ČASOPIS IN PORTAL ZA SLOVENSKO ISTRO S POGLEDOM NA MORJE

Piran - Izola - Koper - Ankaran, vsak mesec brezplačno v naša gospodinjstva.

WWW.OBALAPLUS.SI

Sveže vsebine vsak dan na spletu

**TOMAŽ
PEROVIČ**

Naslovi enega izmed slovenskih portalov zadnjo soboto (lahko bi izbrali tudi kakšen drug dan): »Svarilo Billa Gatesa: Lahko umre do milijarda ljudi«, »Svarilo Boruta Pahorja: Stvari utegnejo iti zelo narobe«, »Putinov poznavalec trdi: Nekaj se kuha, Rusi bodo napadli Evropo«. Poleg tega nas v Sloveniji na vsake štiri leta premetava z ene strani na drugo, kot da smo na barki sredi razburkanega morja. Pa kaj, če samo 15 odstotkov vprašanih Slovencev podpira novo politiko do Izraela (Mediana za POP TV). Ena politična stranka že ve, kaj je prav. Palestinske zastave gor, palestinske zastave dol. Cena bencina je bila 1,60 evra in razlog za kmečke in vsesplošne proteste je bil na dlani. Cena bencina je več kot dva evra in še vedno smo med najcenejšimi v Evropi. Uvajamo devetletko in jo ukinjamo. Pregarjamo korupcijo z novim zakonom, ki mu sodstvo, tožilstvo in stroka nasprotujejo, ker pravijo, da bo postopke upočasnili, ne pa pospešili. Daleč od dolgočasnega življenja. Ampak obstajajo stvari, ki se naslednjih nekaj let ne bodo spremenile, a nam bodo mogoče vseeno prinesle neko spremembo. Dela na avtocesti. Popravila avtocest se ne bodo niti končala, ko se bo nekdo končno spomnil in ugotovil, da potrebujemo tretji vozní pas. In takrat se bo zgodila velika sprememba. Od Kopra do Ljubljane ali od Maribora do Ljubljane bomo z vlakom (pa tudi če ne bomo vložili niti enega evra v železniško infrastrukturo) potrebovali dobri dve uri in pol, kar bo hitreje od potovanja z avtomobilom. In se bomo lahko dolgočasili vsaj na vlaku.

ZASTOJI NA BELVEDERJU

Na Občini Izola se zavedajo težav, ki jih zaradi del na Belvederju in z njimi povezanih zastojev občutijo predvsem domačini. Občina je pojasnila tudi pogoje zapore: promet je treba spremljati 24 ur na dan, ob daljših čakalnih vrstah pa pravočasno zagotoviti ročno usmerjanje – po potrebi tudi ponoči. Občina Izola je podrobneje pojasnila tudi, kdo je pristojen za posamezne dele projekta. Glavni investitor izgradnje krožišča na Belvederju je Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI), Občina Izola pa sodeluje kot investitor v manjšem delu, ki se nanaša na občinske ceste. Izvajalec del je družba CPK, d. d. Ker dela večinoma posegajo na državno cesto, v manjšem delu pa tudi na občinske ceste, so temu ustrezno razdeljene tudi pristojnosti pri izdajanju dovoljenj za zapore. Dovoljenje za zaporo državne ceste izdaja DRSI, dovoljenje za zaporo občinskih cest pa Občina Izola. Občina je dovoljenje za zaporo občinskih cest in preusmeritev prometa po njih izdala za obdobje od 15. septembra do vključno 26. oktobra 2026.

PRI 75 LETIH ŠE VEDNO TEKMUJE

Na morju je že sedem desetletij. Bil je olimpijec, večkratni državni in balkanski prvak, tekmoval je v jadranju na deski, razredu Flying Dutchman in na velikih jadrnicah, pred nekaj leti pa je pri 70 letih na regati prečkal še Atlantik. Dušan Puh pri 75 letih še vedno ne razmišlja o tem, da bi jadra pospravil. Te dni se je v domačem Portorožu lotil novega izziva – razreda 470, v katerem na veteranskem prvenstvu jadra skupaj s sinom Matjažem.

Časopis in spletni portal OBALaplus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj: MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija prek Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov: 27.200. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper; urednistvo@obalaplus.si. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si. Odgovorni urednik: Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik: Tomaž Perovič, tomasz.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Nataša Čepar, Milica Golijanin, Andreja Čmaj Fakin, Nataša Fajon in Petra Mežnarc. Oblikovanje: Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje: Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala: Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Avtor nepodpisanih vsebin je uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločeni od uredniških vsebin in označeni z oznako €. Datum izida: 30. september 2026. Strani s podnaslovom OBALaplus AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

BARCOLANA BO POVEZALA PORTOROŽ IN TRST

Dan pred veliko Barcolano, 10. oktobra, bo morje med Slovenijo in Italijo znova povežalo jadralce. Iz Portoroža bo namreč proti Trstu izplula regata Go to Barcolana, ki bo letos potekala že enajstič. Na startu organizatorji pričakujejo med 40 in 50 jadrnic, ki bodo svojo pot začele v Portorožu in jo zaključile v Trstu. Čezmejna regata je nastala v sodelovanju slovenskih in tržaških jadrlnih klubov. Pri organizaciji sodelujejo Società Velica di Barcola e Grignano, Tržaški pomorski klub Sirena in Jadralni klub Pirat Portorož. Dogodek že nekaj let podpira tudi Združenje slovenskih športnih društev v Italiji.

PRIMORSKI ŽUPANI STOPILI V BRAN TV KOPER IN PRIMORSKI KRONIKI

Župani in županje 13 primorskih občin so izrazili podporo TV Koper Capodistria ter opozorili na pomen regionalnega novinarstva za Primorsko. Njihov poziv prihaja v času razprav o spremembah na RTV Slovenija, zaradi katerih so zaposleni že v začetku septembra izrazili zaskrbljenost glede prihodnosti regionalnih programov. Uprava RTV Slovenija navedbe o njihovem ukinjanju zavrača. Poziva ni podpisal župan Pirana.

FRANCO JURI

LOKALNE VOLITVE

Kdo želi voditi Koper, Izolo, Piran in Ankaran?

Petdeset dni pred lokalnimi volitvami je politični zemljevid slovenske Istre precej bolj zapolnjen kot še pred nekaj meseci. V Kopru se je nabralo največ imen, v Izoli sta kandidaturu za zdaj javno potrdila Boris Popovič in Daniel Radešić, v Piranu se seznam morebitnih kandidatov daljša, v Ankaranu pa se po napovedanem umiku dolgoletnega župana Gregorja Strmčnika za zdaj zagotovo ve le za kandidaturu Aleksandra Pahorja.

Predvolilna tekma pa še ni končana. Nekateri kandidati čakajo na formalne potrditve strank, drugi še zbirajo podpise, nekaj političnih skupin pa svojih odločitev še ni razkrilo. Uradni seznam bo znan šele po vložitvi in potrditvi kandidatur. Rok za njihovo vložitev je 15. oktober, občinske volilne komisije jih morajo potrditi do 25. oktobra.

KOPER: NAJDALJŠI SEZNAM IMEN

Najbolj razgibana je za zdaj koprsko županska tekma. Aktualni župan Aleš Bržan se podaja po tretji mandat. Po osmih letih na čelu občine je kandidaturu javno potrdil v začetku septembra in tudi tokrat nastopa z lastno listo. Njegov dosedanji mandat so zaznamovali predvsem veliki infrastrukturni in razvojni projekti, med prednostnimi nalogami za prihodnje obdobje pa izpostavlja tudi nadaljnji razvoj občine, stanovanja in vodooskrbo.

Med najbolj prepoznavnimi tekmeci aktualnega župana je tokrat Nik Popovič, sin nekdanjega dolgoletnega koprskega župana Borisa Popoviča. Stranka Koper je naš je njegovo kandidaturu že predstavila, s čimer se priimek Popovič po nekaj letih vrača v koprsko župansko tekmo, tokrat

z novo generacijo. Njegove ideje lahko strnemo v tri glavne osi: mladi in stanovanja, bolj živahno in zeleno mesto ter razvoj zaledja in gospodarstva. V tekmo je vstopila tudi Mateja Hrvatini Kozlovič, aktualna koprška podžupanja in občinska svetnica. Njeno kandidaturu podpirata Gibanje Svoboda in lista Zavedno Koper. Ob predstavitvi je med prednostnimi poudarki izpostavila dolgoročno vodooskrbo, stanovanja in infrastrukturo, zdravstvo, gospodarstvo ter šport in mladino. Napovedala je tudi gradnjo oziroma ureditev javnih stanovanj in nadaljnje vlaganje v vodovodno

in kanalizacijsko omrežje. Kandidaturu je že pred časom napovedal tudi Zmago Jelinčič Plemeniti, predsednik SNS. Ta je v Koper vstopil z izrazito kritiko sedanjega županskega vodstva in napovedal nastop s svojo listo. Kandidat Levice je koprski občinski svetnik Alan Medveš, ki je med drugim v svojem programu izpostavil

stanovanjsko politiko, promet, mlade in vodooskrbo.

V župansko tekmo se podaja tudi nekdanja koprška podžupanja Jasna Softić, ki nastopa z novoustanovljeno stranko Modri in rumeni. Kandidat Piratske stranke je Matej Sukič, za naš portal pa je svojo župansko kandidaturu potrdil tudi Aljoša Žerjal.

Kandidatura Jureta Colje je medtem nepričakovano izpadla s koprskega seznama. Colja je bil evidentiran kot kandidat SDS, vendar je 22. septembra izstopil iz stranke in hkrati umaknil svojo kandidaturu. Kot je zatrdil, na lokalnih volitvah ne bo kandidiral niti z drugo politično skupino. Predsedstvo Socialnih demokratov Koper je na seji konec minulega tedna potrdilo Stojana Prinčiča za županskega kandidata. Svojega kandidata naj bi predstavila tudi stranka Resni.ca, medtem ko naj Demokrati, NSi in SLS v Kopru ne bi imeli županskih kandidatov.

IZOLA: POPOVIČ PROTI LOKALNIM KANDIDATOM

Če je Koper občina z največ kandidati, je Izola tista, kjer je letošnja kampanja najbolj zaznamoval prihod političnega igralca iz sosednje občine. Boris Popovič, ki je Koper vodil od leta 2002 do 2018, je svojo kandidaturu za izolskega župana uradno predstavil 5. septembra. Nastopil bo s stranko Izola je naša.

Popovič je ob napovedi dejal, da želi Izoli ponuditi nov razvojni zagon in nadaljevanje projektov, ki jih povezuje z načinom vodenja Kopra. Njegov vstop v izolsko politiko je hkrati povzročil precejšnje premike med tamkajšnjimi strankami in listami, ki razmišljajo o nastopu s svojimi kandidati ali o skupnem nastopu.

Njegov prvi potrjeni protikandidat je Daniel Radešić, 53-letni Izolan in ekonomist z izkušnjami iz bančništva, nepremičnin in investicij, ki je kandidaturu napovedal v začetku septembra. Podpira ga Gibanje Svoboda. Radešić poudarja, da želi biti kandidat vseh Izolanov, ne le ene stranke, kot ključne teme pa izpostavlja stanovanja

za mlade, promet in parkiranje, športno infrastrukturo, šole in vrtce, starejše, podeželje, prostor, obalo, gospodarstvo in turizem.

Pomembno ime v izolski tekmi ostaja Vasilij Žbogar. Nekdanji vrhunski jadrallec in aktualni poklicni podžupan je na naše vprašanje konec minulega tedna o tem, ali bo kandidiral za župana, odgovoril, da dokončne odločitve še ni sprejel. Trenutno oblikuje novo listo, s katero bo nastopil na volitvah v občinski svet.

Aktualni izolski župan Milan Bogatič se za nov mandat ne bo potegoval. To je napovedal že pred časom, s čimer bo Izola po novembrskih volitvah dobila novega župana.

PIRAN: VIDNA IMENA BODO IZZVALA KORENIKO

V Piranu je položaj nekoliko bolj odprt. Aktualni župan Andrej Korenika je kandidaturu za drugi mandat javno napovedal in bo nastopil s svojo politično skupino oziroma stranko LAK. Korenika je na volitvah leta 2022 v drugem krogu premagal Gašparja Gašparja Mišiča in prevzel vodenje občine. Koreniki bo tokrat nasproti stal Robert Smrekar, ki bo kandidiral kot neodvisni kandidat. Smrekar je nekdanji vodja piranske občinske uprave, v svojem programu pa poudarja povezovanje različnih političnih pogledov in sodelovanje prek strankarskih delitev.

Med že znanimi imeni je tudi Žarko Sajič. Njegovo kandidaturu je napovedala lista Piran je naš, politično povezana z Borisom Popovičem. Sajič je upokojeni inženir ladijskega strojništva z izkušnjami v državnih in gospodarskih institucijah, med drugim je bil prvi direktor državnega podjetja 2TDK.

Meira Hot, poslanka SD in piranska občinska svetnica, nam do zaključka redakcije svoje kandidature ni potrdila.

Tudi pri SDS naj bi v Piranu imeli kandidato, in sicer Anjo Guzej, vendar njena kandidatura še ni javno potrjena.

EVA
BRANC

ANKARAN: PO STRMČNIKU ŠE BREZ NJEGOVEGA NASLEDNIKA

Najmanjša obalna občina bo dobila novega župana, saj se Gregor Strmčnik po več mandatih umika. Strmčnik je že junija izrecno potrdil, da si ni premislil in da ne bo kandidiral.

Za zdaj je svojo kandidaturu v Ankaranu javno potrdil Aleksander Pahor, aktualni občinski svetnik in prvak liste Vsi smo Ankaran. Pahor je dejal, da ga je h kandidaturi spodbudila štiriletna vpetost v občinsko dogajanje in poznavanje lokalnih težav. Med ključnimi vprašanji izpostavlja odnose z Luko Koper, državo in Mestno občino Koper ter način porabe občinskega denarja in izbiro investicij.

Na drugi strani za zdaj ni znano, kdo bo kandidiral v imenu liste Radi imamo Ankaran, ki je občino vodila od njene ustanovitve. Lista je sicer že oblikovala kandidatno listo za občinski svet. Njen nosilec je Egon Ražman, vendar iz tega še ne izhaja, da bo prav on tudi županski kandidat.

Še pred nekaj tedni sta se v javnosti kot možna kandidata Strmčnikovega kroga pojavljala podžupanja Barbara Švagelj in nekdanji direktor občinske uprave Iztok Mermolja, vendar doslej nihče od njiju ni javno potrdil kandidature. Tudi Gibanje Svoboda v Ankaranu še ni predstavilo svojega kandidata, med možnimi imeni pa je Breda Krašna, prav tako občinska svetnica, ki je že kandidirala za županjo.

Na Obali se tako prava kampanja šele začne. Štiri občine, štiri precej različne politične zgodbe, skupen pa jim je en datum: 15. november, ko bodo volivci odločali, kdo bo občino vodil v prihodnjem mandatu.

Preberi še več novic na www.OBALApplus.si

Prireditve v slovenski Istri - preveri tukaj:

Droge niso več nekaj »oddaljenega«

Kako blizu so droge mladim in kaj odloča o tem, ali jih bodo zavrnil, poskusili ali začeli uporabljati? Podatki ne kažejo preprostega naraščanja uporabe, kažejo pa, da se lahko prvi stik z drogami zgodi že zelo zgodaj. Za del mladih zato niso več nekaj oddaljenega, temveč del okolja, v katerem odraščajo.

Na prvi poskus ne vpliva le radovednost, temveč tudi dostopnost, vrstniki, družbena omrežja ter predstave o tem, kaj je med mladimi običajno in sprejemljivo. Za podatke in podrobnejši vpogled v razmere smo se obrnili na Nacionalni inštitut za

javno zdravje in Policijsko upravo Koper, njuni odgovori pa skupaj z raziskavami med mladostniki osvetljujejo, kaj se dogaja v Sloveniji in slovenski Istri ter zakaj zgolj opozarjanje na nevarnosti ni dovolj.

PRI PETNAJSTIH VSAK PETI, PRI SEDEMNAJSTIH KONOPLJO ŽE VSAK TRETJI

Najnovejši podatki Evropske raziskave o alkoholu in drugih drogah (ESPAD) iz leta 2024 kažejo, da je katero od prepovedanih drog vsaj enkrat uporabilo **20 odstotkov slovenskih 15-letnikov**, konopljo pa 18 odstotkov. Približno trije odstotki mladostnikov so konopljo prvič uporabili že pri 13 letih ali prej. Ekstazi je že kdaj v življenju uporabilo 3,2 odstotka 15-letnikov, amfetamin 1,6 odstotka, kokain 3,3 odstotka in heroin 1,6 odstotka.

Raziskava Z zdravjem povezana vedenja v šolskem obdobju (HBSC) iz leta 2022 po kaže še izrazitejšo razliko med starostni-

ŽIVA
PAPEŽ

ma skupinama. Konopljo je vsaj enkrat uporabilo 13,7 odstotka 15-letnikov in 33,8 odstotka 17-letnikov. Med 17-letniki je ekstazi že kdaj uporabilo 5,4 odstotka, kokain 4,6 odstotka, heroin pa 1,7 odstotka.

To seveda ne pomeni, da bo mladostnik, ki pri petnajstih konoplje ne uporablja, do sedemnajstega leta postal njen uporabnik. Raziskava namreč ne spremlja istih posameznikov skozi čas. Pokaže pa jasno razliko med starostnima skupinama: med starejšimi mladostniki je izkušnja z drogo precej pogostejša.

Pri interpretaciji števil je zato potrebna previdnost. Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje ob tem opozarjajo na različne trende, ki jih kažejo raziskave.

»Podatki kažejo, da se je med letoma 2014 in 2022 delež 15-letnikov, ki so poročali o uporabi konoplje, zmanjšal, podobno se je med letoma 2018 in 2022 zgodilo pri 17-letnikih. ESPAD pa ob pogledu na precej daljše obdobje, od leta 1995 do 2024, ugotavlja dolgoročno povečanje uporabe prepovedanih drog med 15-letniki,« pojasnjuje na NIJZ.

ZAKAJ MLADI ZARES POSEŽEJO PO DROGAH?

Nacionalni inštitut za javno zdravje opozarja, da na uporabo psihoaktivnih snovi pri mladostnikih ne vpliva en sam dejavnik. Pomembna je dostopnost. Bolj ko je neka snov dosegljiva, lažji je prvi poskus. Toda fizična dostopnost je le del zgodbe.

Na prvi poskus pogosto vpliva več stvari hkrati: kako dostopna je droga, kaj počnejo prijatelji, kaj mladostnik vidi na družbenih omrežjih ter kakšna prepričanja in vrednote se ob tem oblikujejo. Če dobi občutek, da je uporaba drog med vrstniki

pogosta, sprejemljiva ali celo običajna, se lahko spremeni tudi njegov odnos do tveganja – in odločitev za prvi poskus postane lažja.

Vprašanje zato ni samo, kako dostopna je droga, ampak tudi, kako običajna in sprejemljiva se zdi.

KAJ PA SLOVENSKA ISTRA?

Tudi policijska statistika za slovensko Istro ne kaže enakomernega naraščanja zaznanih kaznivih dejanj, povezanih s prepovedanimi drogami. Na območju policijskih postaj Koper, Izola in Piran je bilo leta 2021 zaznanih 49 takšnih kaznivih dejanj, leta 2022 23, leta 2023 61, leta 2024 38 in leta 2025 24. V letu 2026 jih je bilo do posredovanja podatkov evidentiranih 34.

»Podatki ne kažejo enakomernega naraščanja, temveč precejšnja nihanja iz leta v leto,« poudarjajo na Policijski upravi Koper.

Med osumljenci sicer izrazito prevladujejo odrasli, predvsem stari med 34 in 44 let. »Mladoletni osumljenci predstavljajo zelo majhen delež vseh obravnavanih oseb,« pojasnjujejo na policiji. Med obravnavanimi osebami izrazito prevladujejo moški, ki predstavljajo med 82 in 95 odstotkov vseh. V slovenski Istri policija najpogostejše zaznava **konopljo, kokain in heroin**, ob njih pa tudi posamezne nove oziroma sintetične psihoaktivne snovi. Zanimiv je podatek iz prometa: med 16- in 18-letniki so leta 2022 zaradi vožnje pod vplivom mamil obravnavali tri kršitelje, leta 2023 pet, leta 2024 enega, leta 2025 pet, v prvih osmih mesecih leta 2026 pa kar sedem.

KAJ KAŽEJO PODATKI ZA OBALNO-KRAŠKO REGIJO IN KOPER?

Po podatkih NIJZ je leta 2023 v Obalno-kraški regiji 23,7 odstotka prebivalcev, starih od 15 do 74 let, že kdaj uporabilo katero od prepovedanih drog. Najbolj razširjena je konoplja, ki jo je poskusilo 23 odstotkov prebivalcev, uporaba drugih drog pa je precej redkejša.

Dodaten vpogled daje analiza odpadnih voda v Kopru, ki jo izvaja Inštitut Jožef Stefan. Leta 2024 so zaznali porast prisotnosti kokaina, ekstazije in amfetamina, medtem ko se je prisotnost konoplje zmanjšala.

Policijski podatki in podatki NIJZ tako potrjujejo, da so droge v lokalnem okolju prisotne, ne kažejo pa enostavnega trenda stalnega naraščanja njihove uporabe med mladimi.

ZAKAJ SAMO OPOZARJANJE NA NEVARNOSTI NI DOVOLJ?

Raziskave kažejo, da zgolj informiranje in opozarjanje na nevarnosti nista dovolj. Učinkovitejša preventiva mlade uči odločanja, obvladovanja vrstniškega pritiska, zavračanja, presoje tveganj ter kritičnega odnosa do vpliva vrstnikov, medijev in družbenih omrežij.

Programi morajo biti prilagojeni starosti, šola pa lahko k preprečevanju uporabe prispeva tudi z jasnimi pravili, varnim okoljem, dobrimi odnosi in pravočasno pomočjo mladim, ki droge že uporabljajo. Toda preventiva ni naloga samo šole. NIJZ in policija poudarjata pomen dolgoročnega sodelovanja družine, šole, strokovnih služb, policije in lokalne skupnosti.

ELEKTROCENTER

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

Suša ni vzela vsega: kakšna bo letošnja sezona oljk?

MILICA
GOLIJANIN

LETOŠNJA OLJČNA LETINA BO V SLOVENSKI ISTRI PRECEJ NEENAKOMERNA. DOLGA SUŠNA OBDOBJA IN VISOKE TEMPERATURE SO NA POSAMEZNIH LEGAH RAZLIČNO VPLIVALI NA PRIDELEK. NAJVEČ TEŽAV JE PRI SORTI LECCINO, MEDTEM KO JE ISTRSKA BELICA PONEKOD ŠE VEDNO DOBRO NALOŽENA. PRVI PODATKI POSKUSNEGA CENTRA ZA OLJKARSTVO KAŽEJO TUDI NA RAZMEROMA DOBRO OLJEVITOST ISTRSKE BELICE, ZATO OLJKARJI V SEZONO VSTOPAJO Z ZADRŽANIM OPTIMIZMOM.

ISTRSKA BELICA ŠE VEDNO DOBRO NALOŽENA

Istrska belica, ki predstavlja približno 65 odstotkov oljčnih nasadov v slovenski Istri, je v sušno obdobje vstopila z dobrim nastavkom plodičev. Nekaj plodov je sicer odpadlo ob močnem septembrskem deževju in vetru, vendar je na večini spremljanih lokacij še vedno dobro naložena. Drugačna je slika pri sorti leccino. Ta je imela že v začetku manjši nastavek, zaradi česar je na nekaterih legah letošnjega pridelka zelo malo.

Prvi podatki o oljevitosti so za istrsko belico spodbudni. V Poskusnem centru za oljkarstvo pri KGZ Nova Gorica plodove na istih lokacijah in istih drevesih spremljajo že vrsto let. Pri istrski belici je bila oljevitost na večini spremljanih lokacij višja kot lani, na več lokacijah pa tudi nad dolgoletnim povprečjem. Pri leccinu je bila oljevi-

tost nižja kot lani oziroma na ravni dolgoletnega povprečja.

KOLIČINA PRIDELKA BO PRIBLIŽNO POVPREČNA

Napoved letošnje količine je zaradi razlik med sortami in posameznimi legami še vedno nehvaležna. Kljub neenakomerni rodnosti v posameznih nasadih v Društvu oljkarjev Slovenske Istre ocenjujejo, da bi lahko bila skupna količina pridelanega oljčnega olja približno povprečna. Za ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre z zaščiteno označbo porekla (EDOOSI ZOP) pričakujejo več kot 35 ton. Pomembna prednost letošnje sezone je dobro zdravstveno stanje plodov. Oljčne muhe je bilo do zdaj zelo malo, suho vreme in nizka zračna vlaga pa nista ustvarjala ugodnih pogojev za razvoj glivičnih bolezni. Zdravi plodovi so dobro izhodišče za ka-

kovostno olje z nizko kislostjo, brez oksidacijskih in fermentacijskih napak. Vendar končna kakovost ne bo odvisna le od stanja plodov na drevesih.

ZA KAKOVOST BO POMEMBNA TUDI HITRA PREDELAVA

Pomembna sta predvsem pravi čas obiranja in čim hitrejša predelava. Zato morajo oljkarji pri načrtovanju upoštevati tudi velikost nasada in čas, potreben za obiranje ter predelavo. Pomembno vlogo imajo tudi oljarji, saj je mogoče z ustrezno prilagoditvijo postopka predelave vplivati na ohranitev aromatičnih in fenolnih spojin ter na senzorično ravnotežje olja.

Prvi rezultati kažejo, da ima letošnji letnik dober kakovostni potencial. Za zanesljivejšo oceno bo treba počakati na večje število vzorcev ter rezultate kemijskih in senzoričnih analiz.

OBIRANJE SE ZAČENJA

V slovenski Istri se obiranje oljk simbolično začne konec septembra z dogodkom Oljke županov – oljke povezovanja. Torklarji so svoje obrate že odprli, ponekod pa oljkarji oljke že vozijo v predelavo. Trenutno spremljanje dozorevanja kaže, da bo letošnje obiranje potekalo približno tako kot v prejšnjih letih.

Enotnega datuma za začetek obiranja ni. Pravi čas je odvisen od sorte, lege, naloženosti dreves, vremenskih razmer in drugih dejavnikov. Oljkarji zato ne morejo upoštevati le splošnih priporočil, ampak morajo spremljati stanje lastnih nasadov.

Za kakovost olja je ključno, da se obrani plodovi sproti predelajo. Zato strokovnjaki oljkarjem svetujejo, naj se pravočasno dogovorijo z oljarjem in obiranje prilagodijo tudi možnostim predelave. Letošnja sezona tako prinaša nekoliko mešano sliko: suša in vročina sta se na posameznih legah poznali predvsem pri količini pridelka, medtem ko zdravi plodovi in dobra oljevitost istrske belice za zdaj dajejo spodbudne obete za kakovost letošnjega olja.

RAJŠI ROADTRIP

KOT STROŠKI AVTOVLEKE.

30 %

popusta za mlade na
novo avtomobilsko
zavarovanje

Več na www.generali.si/mladi

KER IMAŠ
BOLJŠE
PLANE.

ATTIVITA' DELLE ISTITUZIONI CNI

€

CRISI RTV- IL DEPUTATO FELICE ZIZA SI ATTIVA PER RISOLVERE LA VERTENZA

«Negli ultimi due anni e mezzo riscontriamo significative difficoltà nella gestione dei programmi italiani di Radio e Tv Capodistria. In particolare mancano le sostituzioni in caso di pensionamento o di abbandono del posto di lavoro. Ciò accade perché la presidente del CDA di RTV Slovenia, Natalija Gorščak, nelle sue attività non rispetta i diritti delle due Comunità autoctone in Slovenia (italiana e ungherese), previsti dal Memorandum di Londra, dal Trattato di Osimo nei capitoli sulla tutela dei diritti minoritari. Viola inoltre le Carte europee sui diritti delle minoranze e sulle lingue minoritarie, la Costituzione slovena, la legge RTV e gli accordi tra i governi Šarec, Janša e Golob e le Comunità nazionali. Adesso stiamo lavorando nella stessa direzione con l'esecutivo in carica. Come ho già avuto modo di dire, sostengo appieno le conclusioni dell'Assemblea dei lavoratori sloveni del Centro Regionale di Capodistria, nelle quali si attendono che la dirigenza della RTV di Slovenia rassegni le dimissioni immediate. Ribadisco anche da parte mia, che una dirigente che opera come la Gorščak senza rispettare le norme vigenti non può rimanere a capo dell'Ente radiotelevisivo nazionale. Sembra di essere tornati al periodo buio del '900 quando varie dittature dominavano la sfera politica, sociale e civile in Europa e nel Mondo. Non si può continuare così» ha rilevato il deputato Ziza. «Il 9 settembre scorso abbiamo depositato le proposte di integrazione alla nuova legge sulla RTV di Slovenia. Vanno nel senso che il finanziamento della RTV

di Capodistria e dei programmi ungheresi siano garantiti completamente dal governo, come avviene in Italia per le redazioni della Comunità nazionale slovena. Abbiamo previsto, inoltre, che RTV Capodistria diventi un'unità operativa autonoma per quello che attiene ai programmi, ai quadri e l'organizzazione del lavoro. Rimane però parte integrante del servizio pubblico all'interno del sistema radiotelevisivo sloveno. In questo ambito i direttori dei centri rtv minoritari devono essere indipendenti da Lubiana, vengono eletti dai Comitati di programma e non dal Consiglio della RTV di Slovenia. Questa istituzione ha di recente autorizzato la dirigenza della RTV nazionale a firmare con l'Ufficio delle nazionalità l'accordo per le sovvenzioni statali ai programmi minoritari. Il documento deve stabilire chiaramente che i 10,8 milioni di euro in questione vadano spesi esclusivamente per le emittenti italiana ed ungherese. I nostri direttori devono firmare le fatture confermando che i mezzi sono stati impiegati come concordato. Infine va realizzato il piano assunzioni già concordato e attualmente sospeso. Riguarda 8 giornalisti a Capodistria che attendono di sostituire i colleghi posti a riposo. Le assunzioni devono poi proseguire negli anni per colmare i vuoti che si verranno a creare. Una riduzione dei posti di lavoro non è accettabile poiché viola i diritti acquisiti nel settore dalle Comunità nazionali» ha dichiarato ancora Felice Ziza.

CRISI RTV- LE POSIZIONI DI ALBERTO SCHERIANI, PRESIDENTE DELLA CAN COSTIERA E DEL COMITATO PROGRAMMI ITALIANI RTV

«Da qualche anno stiamo assistendo ad una profonda crisi della RTV di Capodistria, soprattutto sotto l'attuale dirigenza di

Lubiana. Sta sempre più snobbando quello che è il ruolo del Comitato dei programmi italiani, di quello che è il ruolo delle redazioni

di Radio e Tv Capodistria. Soprattutto non si capisce perché, nonostante i finanziamenti accordati dal governo questi non

vengono usati per i programmi prodotti a Capodistria. È una cosa gravissima che non da trasparenza e non consente una gestione mirata, con costi ed esigenze ben precise. Quindi va auspicato che con la nuova legge sulla RTV si arrivi a una quanto maggiore indipendenza dei programmi italiani di Radio e TV Capodistria. Quando parlo di indipendenza mi riferisco a quella finanziaria, ma anche decisionale. Va garantito al nostro direttore a Capodistria la possibilità di tracciare autonomamente una strategia di sviluppo. In caso contrario sarà molto difficile riprendere quota. È un dato di fatto che i dati circolanti sulle spese dei programmi RTV divergono da Lubiana a Capodistria e ciò causa un senso di profonda insicurezza» ha affermato Scheriani

LE SCUOLE DELLA CNI NEL NUOVO ANNO SCOLASTICO- SODDISFATTI DELLE ISCRIZIONI

Da circa un mese negli istituti della Comunità nazionale italiana sono tornate a risuonare le campanelle. I corridoi sono animati da molti ragazzi, a prima vista da un numero maggiore rispetto agli anni scorsi. A confermarcelo il preside della Scuola Media isolana Pietro Coppo, Alberto Scheriani. «Effettivamente direi che per la nostra scuola l'anno appena iniziato assume connotati positivi. Le iscrizioni sono in aumento rispetto al passato, confermando le tendenze degli ultimi anni. Siamo arrivati anche a raddoppiare gli iscritti. Importante è anche rilevare che sono stati riempiti tutti i posti a nostra disposizione nei vari indirizzi. Ciò ci assicura continuità di lavoro per gli allievi e anche per gli insegnanti. Stiamo lavorando sodo per costruire la palestra scolastica, che assicuri ai ragazzi condizioni ideali per l'educazione sportiva senza dover allontanarsi dalle aule come accade attualmente. Nelle prossime settimane mi attendo che tutto sia pronto per aprire il cantiere e che agli inizi del prossimo anno scolastico la nuova struttura sia operativa. Stiamo operando anche per attivare un nuovo programma d'insegnamento, quello per meccatronici. Non abbiamo conferme sulle date d'inizio dei corsi, ma l'auspicio è che si arrivi in tempo per l'anno 2027/2028. Tutto dipenderà dalle procedure burocratiche e se la documentazione potrà essere completata

entro il prossimo febbraio quando usciranno i bandi per il prossimo anno scolastico». Al ginnasio «Gian Rinaldo Carli» di Capodistria c'è altrettanto ottimismo per il numero di iscritti nella prima che richiederà una doppia sezione come già avvenuto per le seconde classi. Richiederanno adeguamenti degli orari per far fronte a tutte le necessità al Collegio di Nobili, fresco di ristrutturazione. Bilanci buoni per

le iscrizioni al Ginnasio «Antonio Sema» di Pirano, dove le matricole superano del doppio gli studenti appena licenziati dagli esami di maturità. A rendere interessanti le scuole della CNI in regione indubbiamente anche i programmi collaterali con opportunità di soggiorni all'estero con gli scambi Erasmus. Da qui i molti iscritti provenienti dal buiese per Pirano e Isola, nonché dall'Italia per il capodistriano. Un rapido sguardo lascia ben sperare anche per le scuole elementari italiane da Sicciole a Capodistria. I nuovi entrati saranno almeno una settantina, in buona parte proveniente dalle rispettive scuole dell'infanzia, il che fa comprendere che hanno dato i frutti voluti le iniziative per evitare la dispersione dei bambini dopo i primi anni di scolarizzazione. Apprezzato deve essere stato lo sforzo per ampliare l'offerta di programmi extra scolastici, puntando molto sullo sport e le attività ricreative in generale. Vi attesa ovviamente tra gli operatori scolastici per le riforme annunciate dal nuovo governo, che possono portare a grossi cambiamenti con i tagli di un anno alle elementari, quindi da nove si tornerebbe a otto, con la necessità di rivedere i programmi. Gli allarmi per la mancanza di quadri insegnanti a livello nazionale non vengono condivisi dal mondo della scuola CNI, dove gli organici sono al completo.

LA CAN COSTIERA AL CONVEGNO BIDITEC26

Una delegazione della CAN Costiera, in collaborazione con la Pädagogische Hochschule Kärnten di Klagenfurt, ha presto parte alla BiDiTec26, la prima Conferenza Internazionale sulla Biodiversità, le Tecnologie e le Trasformazioni sociali (1st International Conference on Biodiversity Technologies & Societal Transformation). Il convegno è stato organizzato il 22 settembre a Klagenfurt dall'ICEB (Interdisciplinary Center for Ecosystem

Services and Biodiversity) in collaborazione con le università Hochschule Kärnten, Gustav Mahler Privatuniversität für Musik, Universität Klagenfurt e Pädagogische Hochschule Kärnten. Un'occasione di incontro e confronto, con l'obiettivo di presentare la comunità nazionale italiana e l'importanza della sua presenza sul territorio, soffermandosi sul ruolo che la minoranza ricopre nell'ambito dello sviluppo regionale e della collaborazione trans-

frontaliera nonché di come la minoranza stessa si stia trasformando, di pari passo con la società odierna. Il convegno ha rappresentato un'ottima opportunità per conoscere ed entrare in contatto con nuove realtà del territorio carinziano, nonché rafforzare ulteriormente il già proficuo legame con la Pädagogische Hochschule Kärnten di Klagenfurt e pianificare assieme iniziative future.

INCONTRO CON IL POETA MARIO CAMPANINO AL GINNASIO GIAN RINALDO CARLI

Gli alunni delle seconde classi del Ginnasio Gian Rinaldo Carli di Capodistria hanno avuto l'occasione, il 17 settembre, di incontrare il poeta Mario Campanino e commentare assieme a lui i suoi lavori. L'evento si è svolto in un'atmosfera informale e rilassata, con i partecipanti seduti in cerchio perché, a detta di Campanino, quella in corso non era una vera e propria lezione, ma a un'occasione per confrontarsi, dando ai giovani

la possibilità di fare domande o anche critiche all'autore. In vista dell'incontro i ragazzi hanno analizzato, durante le ore di lezione, due lavori in particolare, L'angelo morto e Vendesi uomo, nonché hanno scritto a loro volta delle poesie ispirate alle opere dell'autore e preparato dei lavori artistici inerenti alle tematiche trattate da Campanino. Sono stati numerosi gli spunti emersi durante le due ore trascorse con il poeta, dall'uso

della punteggiatura e delle rime alla scelta delle parole e dei concetti da trattare in una poesia, spaziando fino all'ermetismo, alla Divina Commedia e alla trap, citando anche i capolavori di Beethoven e Bach. L'incontro è stato organizzato dalla CAN Costiera in collaborazione con il Ginnasio Gian Rinaldo Carli.

Pravilno ravnanje z odpadki se začne doma

Že z majhnimi navadami lahko pravilno odložimo večino odpadkov.

Pravilno ločene odpadke nato oddamo v individualne zabojnike ali tiste na ekoloških otokih.

Marjetica Koper

05 66 33 700 | info@marjeticakoper.si

Zate. Z vami. Za nas.
Per te. Con voi. Per noi.

Ja, kje bomo pa parkirali?!

To je pogost stavek, ki ga slišim, ko se pogovarjamo, kdaj me pride kdo obiskat v Trst.

JEDRT
JEŽ
FURLAN

Takoj me odnese nazaj v osemdeseta leta preteklega stoletja, ko smo se iz Novega mesta odpravili po nakupih v Trst. Ne vem, ali smo že zapustili Novo mesto, ko se je začela debata o parkiranju. Strastna. Zakaj bi se na cesti proti Ljubljani sploh pogovarjali, kje bomo v Trstu parkirali?! Saj ne vemo, kje je prosto. Ko bomo prišli tja, bomo videli. No, začelo se je takole: »Brez pohanega piščanca in francoske ne grem nikamor,« je bil odločen moj oče v tistih daljnih osemdesetih, ko smo se odločili, da gremo zgodaj zjutraj v Trst. Na Ponte Rosso. Pot je bila dolga. Potrebovali smo tri ali štiri ure, vključno s kolonami na meji. Hm, danes so avtomobili zmogljivejši, avtocesta je povsod, tudi od Novega mesta do Trsta, a ne dolgo nazaj sem vseeno potrebovala tri ure in pol, da sem prišla iz Ljubljane do doma. Bolj smo tehnološko razviti, močnejše avtomobile imamo, boljše cestno infrastrukturo, pa se včasih vseeno zdi, da se ni kaj dosti spremenilo. Saj veste, ko je začel voziti vlak iz Ljubljane

na Dunaj, je prispel hitreje kot danes. Ko so zdaj vzpostavili železniško povezavo Trst–Dunaj, so se seveda odločili, da ne bo potekala skozi Slovenijo. Samo še en predor popravijo, pa bomo menda v šestih urah na Dunaju. Vlak bo, predvidevam, vozil, kot se za italijanski vlak spodobi – več kot dvesto kilometrov na uro. V centru Trsta in v garažnih hišah je parkiranje plačljivo, sicer pa ne. No, decembra je tudi v centru parkiranje brezplačno. Mi, ki tu živimo, parkiramo na cesti. Nič ne plačamo. Večkrat pozabim, kje sem parkirala, ker avtomobila preprosto ne potrebujem. Vse, kar potrebujem za vsakodnevno življenje, imam okoli sebe. Trgovine s hrano so največ 200 metrov od mojega stanovanja. V mojem okolišu so tudi manjše trgovine in kioski z zelenjavo, hitra hrana, restavracije, trgovina s hladilniki, štedilniki, malimi aparati in baterijami, pa pedikura, frizerji, Kitajci, ki šivajo. Trgovine z oblačili, obutvijo, ribarnica, cvetličarna, bari, antikvariat ... In trgovina s fotoaparati, banka,

slaščičarne. Malo višje je trgovina z recikliranimi oblačili, torbami in spominki, trgovina s čistili, kitajska trgovina, kjer imajo vse za dom. Tu so seveda tudi šole, vrtci ... Novembra bomo imeli v Trstu še Ikeo. Počasi bom opustila primerjavo z Ljubljano, kjer sem živela sedemintrideset let. Tudi tam sem iskala parkirno mesto. V slovenskih mestih je, kakopak, parkiranje skoraj povsod plačljivo. Nisem živela v centru, pa je bil vseeno skoraj vsak parkirni prostor plačljiv. Zanalasč nisem plačala letne dovolilnice, ker so ob nakupu stanovanja ljudje kupili tudi pravico do parkiranja. Zakaj bi plačala dvakrat?! No, nekaj jih je bilo zastoj, mislim na tiste »nikogaršnje predele«, ki si jih poznal le, če si tam živel. V Ljubljani sem veliko bolj kot v Trstu krožila in iskala prosto parkirno mesto. Tu, v Trstu, zaokrožim po istem krogu trikrat in najdem parkirni prostor. Čez vikend parkiramo tudi na mestih, ki niso namenjena parkiranju. Tudi na dostavnih pasovih. Pomembno je le, da nikogar ne zaparkiramo in da avto umaknemo do, recimo, desete ure zjutraj. Ljudje se pri iskanju parkirnega prostora ne izživljajo drug nad drugim. Ni izsiljevanj. Vljudni so. Vozijo dinamično, a varno. Prevladujejo seveda manjši avtomobili. V Ljubljani – vse redkeje grem tja – se največje nesramnosti dogajajo prav pri parkiranju. Kričanje, zmerjanje, izsiljevanje. Seveda, če te vse v življenju tišči, neke butne ven.

V Trstu sem enkrat doživela tisto znamenito gesto z rokami »Ma che vuoi?!«, ko sem stala na napačnem mestu. Potem se je policist začel smejati, zamahnil z roko in odpeljal naprej. Skratka, tole s parkiranjem in Trstom je nek star, nepreverjen urbani mit, ki ga nemara širijo tisti, ki zunaj centra še niso bili. Trst ni samo center, veliki trg in trgovine. Zunaj centra, tam, kjer živimo, je povsem drug svet. O katerem turisti ne vedo nič. Ker jih tudi ne zanima.

Arne Hodalič

Biolog, fotograf, popotnik. Prva profesionalna fotografska pot ga je vodila v Indijo, kjer je z Bojanom Brecljem, prav tako fotografom, mesec dni plul po Gangesu. Založnika za načrtovano knjigo nista našla, je pa njuno reportažo objavila švicarska revija Animan in ju takoj zatem poslala na Nil, nato pa še na Papuo Novo Gvinejo. Hodalič je zanj pozneje posnel še 20 reportaž po svetu.

Leta 1990 se je preselil v Švico in se specializiral za podvodno fotografijo in videonemanje. Iz tega obdobja izvirajo tudi fotografije in dokumentarec o človeški ribici. Tri leta pozneje je posnel svetovno znano fotoreportažo ob obletnici smrti J. F. Kennedyja. Kot gostujoči predavatelj je fotoreporterstvo predaval na Parsons School of Design v Parizu. Leta 1994 se je vrnil v Slovenijo ter kot vojni reporter delal v Sarajevu in Mostarju. Je tudi jamar in podvodni fotograf, s fotoaparatom pa je dokumentiral številne svetovne rekorde v jamskem potapljanju in potapljanju na vdih. Leta 2007 je v ameriški izdaji kultne revije National Geographic objavil svojo prvo reportažo o arheoloških

najdbah v Ljublanici. Letos spomladi je revija objavila še njegovo reportažo o bizantinski trgovski ladji, ki se je potopila pri Mljetu in jo je fotografiral skupaj s Katjo Bidovec. Devetnajst let je bil urednik fotografije slovenske izdaje National Geographica, ki je lani prenehala izhajati. Danes predava na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani in na Univerzi v Novi Gorici. **Se spomnite svoje prve fotografije?** Uuuu, prve? Ne, te zagotovo ne. Vem pa, katera je bila prva pomembna fotografija. To pa. S fotografijo sem se začel ukvarjati drugače kot drugi fotografi. Lotil sem se je, danes se sprašujem, zakaj, zelo intelektu-

alno. Učil sem se, gledal, analiziral, se pogovarjal in mislil, da sem fotograf, čeprav fotoaparata v resnici še nisem zares držal v rokah. Nisem fotografiral. Družil sem se z ljudmi, ki so to počeli, jaz pa sem predvsem mentalno bluzil o fotografiji. Prijatelj, ki je takrat veliko fotografiral, mi je nekega dne dejal: »Ti samo kritiziraš.« Kar sem res. »Naredi kakšno fotko, da bomo mi kritizirali tvoje.« Pomislil sem, saj, mogoče je pa res že čas. Naredil sem fotko, o kateri sem že dalj časa razmišljal. Triptih. Na ŠOLT-u (fotogrupa, ustanovljena na pobudo študentov in fotografskih navdušencev, op. a.) sem dobil dostop do temnice, fotoaparat sem si izposodil, fotografije pa sem že znal razvijati. Tam sem nekomu pokazal svoj triptih. Ugotovili so, da dobro fotografiram, in me povabili na sestanek, na katerem so bili vsi pomembni fotografi tistega časa, od Joca Žnidaršiča naprej. Odločili so se, da triptih pošljejo na natečaj na Poljsko, kjer je osvojil drugo mesto. Tako sem postal član ŠOLT-a. Pri katerih letih? Pri 21, 22 letih. Vsak teden sem bil tam, gledal sem vse te mojstre, ki jih večinoma danes ni več.

Torej se skoraj petdeset let ukvarjate s fotografijo?

Ja, ampak sem vseeno prepozno začel. **Zakaj?**

Gledam svojo Katjo (Bidovec, partnerka, op. a.), ki je boljša fotografinja od mene. Res, čeprav vsi komentirajo, da to rečem zato, ker sva partnerja. Ona je začela fotografirati v osnovni šoli, v gimnaziji je imela že prvo razstavo. Spoznala sva se, ko je bila moja študentka, veliko sem jo naučil. Res bi lahko prej začel ...

Ko rečete, tole je dobra fotografija, ona je dobra fotografinja – kaj to pomeni?

Moja ljubezen je street fotografija, najljubši fotograf pa Henri Cartier-Bresson. Ko

greva s Katjo kam skupaj, vidi bolje kot jaz, in to me velikokrat tako zjezi, da ne morem povedati. Ampak priznam, tako je. Vidi. Greva po cesti, ona naredi fotografijo, jaz pa ne.

Ne bom vprašala, ali je to talent ...

Ne, ne priznavam talenta.

Kot pravi Goethe, 90 odstotkov tistega, kar naredimo dobro, je delo.

Tako je.

Je pa treba imeti oko?

Ja, oko, ne talent. Recimo, greva midva po travniku in ona reče: »Štiriperesna deteljica,« in jih v desetih sekundah nabere pet. Mimogrede. Jaz ne.

To lahko primerjamo z nabitjem gob?!

Ja, treba je imeti oko, zagotovo. Študentom vedno rečem, da gre za kombinacijo: imeti moraš oko, vedeti moraš, kaj se da narediti, in imeti moraš tudi znanje. Fotoaparat namreč vidi drugače in je bistveno bolj švoh kot naše oči, ki imajo precej večji dinamični razpon. Nekaj vidiš in rečeš: »U, to je pa dobro.« Z izkušnjami in znanjem pa že veš: »To ne bo šlo, ker je tam presvetlo, tam pretemno ...« Samo videti torej ni dovolj. Fotograf Bill Brandt je rekel: »Fotografiram tako, kot vidi fotoaparat.« To je zelo natančna izjava. Vedeti moraš, kako bo fotoaparat reproduciral tisto, kar vidiš. Zato je tehnično znanje tako pomembno. Videti moraš in še znati moraš.

V 50 letih vašega ustvarjanja na področju fotografije je bilo kar nekaj prelomnih dogodkov. Objava vaše reportaže o arheoloških najdbah v Ljublanici v National Geographicu, letos pa reportaža o potopljeni bizantinski trgovski ladji iz 7. stoletja blizu Mljeta. Bili ste tudi urednik fotografije slovenske izdaje NG, ki je nehala izhajati lansko leto. Nehalo je izhajati tudi veliko revij, ki so gojile avtorsko fotografijo,

recimo Life. Saj nočem biti patetična, ampak ali niso to pravzaprav tragični dogodki, ki napovedujejo novo dobo, ki je že tukaj?!

Stari smo in to ni več čas za revije, kot je bil Life. Večina študentov, ki jim predavam na FDV, tiskanih revij skoraj ne pogleda več. S tem se moramo sprijazniti. Jaz sem se in se skušam novemu času tudi prilagoditi. Še vedno so fotografi, ki delajo printe, kar je super, ampak to je majhna niša, od katere težko preživiš. Jaz pa vseeno poskušam.

Je kakšna razlika med reportažo o podvodni arheologiji Ljublanice in tisto o potopljeni ladji pri Mljetu? Če nič drugega, morska voda je slana.

Zares ni bistvene razlike. Uporabljam praktično iste principe, ki sem se jih naučil že takrat, tako da na neki način kopiram samega sebe. Tehnično pa so se stvari seveda precej spremenile. Če bi danes ponovno delal reportažo o arheoloških najdbah v Ljublanici, bi jo naredil bolje, predvsem zato, ker sem takrat fotografiral na film.

Ko sem šel v vodo, sem imel na voljo 35 posnetkov in to je bilo to. Danes jih imaš lahko 3500, če hočeš. Tudi bliskavice so takrat po 35 posnetkih nehale delati, ker so bile baterije prazne. Danes je vse to drugače.

Pomeni, da ste morali biti bolj pripravljeni, natančneje ste vedeli, kaj boste počeli?

To pa seveda. Za našo generacijo je velika prednost, da smo se fotografije učili še analogno, potem pa smo prešli na digitalno. Moral si slediti razvoju, če nisi hotel ostati med dinosavri. Zaradi teh izkušenj imamo

BOJANA
LESKOVAR

bistveno več znanja kot nove generacije, ki so začele neposredno z digitalno fotografijo. Včasih smo hodili v Perpignan, kjer so razstavljali reportažno fotografijo. Tam smo se srečevali, pogovarjali in izmenjevali izkušnje. Danes je tega veliko manj. Fizično se skoraj ne srečujemo več, ker se že prej vse dogovorimo po mailih.

Ne bom obnavljala zgodbe o Oswaldovi vdovi, s katero ste naredili intervju in posneli tisto znano fotografijo, na kateri ob Kennedyjevem spomeniku polaga nagelj. Zanimivo pa je, da vas je takrat zastopala agencija, ki je poskrbela, da je fotografija prišla v medije po vsem svetu. Za njeno distribucijo torej niste skrbeli sami. Danes najbrž tudi tega ni več?

Ne, ne delam več za agencije, to se je zelo spremenilo. Vse je šlo v individualnost, vsak fotograf se bori sam zase.

Je bilo prej lažje?

Ja, pa tudi fotografov je bilo manj. Treba je vedeti, da je bila zato fotografija na splošno slabša. Množičnost pač poveča kakovost, o tem ni nobenega dvoma. Več ko je fotografov, večja je selekcija: več jih odpade, hkrati pa ostane tudi več res dobrih. Tudi agencije so v veliki meri izgubile svoj nekdanji pomen. Zadnja, za katero sem delal, je bila v Parizu in je imela stike z uredniki najboljših revij po svetu. Danes pa je fotograf večinoma prepuščen sam sebi in lahko le upa, da mu bo kdo odgovoril. Večina urednikov namreč sploh ne odpiše. Dandanes fotografi sami financiramo celotno zgodbo in jo potem skušamo prodati kot že narejen izdelek. Le redki še dobijo t. i. assignment, torej naročilo, pri katerem ti uredništvo dodeli zgodbo, ki jo nato fotografiraš. Še vedno obstajajo tudi agencije, ki prodajajo posamezne, že posnete fotografije, t. i. stock fotografije, vendar so te res mizerno plačane. Poleg tega takšne podobe danes mediji vse pogostje ustvarjajo kar z umetno inteligenco, zato naših fotografij preprosto ne kupujejo več. **Saj, če iščeš fotografijo rož, jih na spletu najdeš na tisoče, enako velja za praktično katerokoli temo. Fotografijo pa lahko**

dobiš že za minimalen denar.

Tako to gre.

Kje je potem vaše mesto? Zakaj bi najemali fotografe, če pa lahko vse najdemo na spletu?

Skoraj ga ni več. Je pa treba na stvari pogledati tudi z druge strani. Zadnjo reportažo o bizantinski trgovski ladji iz 7. stoletja, ki se je potopila pri Mljetu, sem pripravljaj skupaj z avstralskim zgodovinarjem, ki piše za National Geographic. Pogovarjala sva se po telefonu, osebno pa se nisva nikoli srečala.

Enkrat me je vprašal: »Ali veš, da sva midva najbolj ogrožena skupina na svetu?« Zakaj? Nisva geja, delava na klasičen način in stara sva.

Kaj hočem s tem povedati? Da se svet spreminja in da mladi k fotografiji in ustvarjanju vsebin pristopajo drugače kot midva.

Ste se kdaj sprli z glavnim uredništvom v Ameriki?

Seveda. V glavnem smo se pri-toževali mi in vedno smo imeli prav. Večinoma so popustili ali pa kaj spremenili, da ni bilo več konflikta. Velikokrat smo jih opozorili, kaj je v njihovih besedilih narobe. Njihova reakcija je bila sprva nekako takšna: »Ukvarjajte se z medvedi in jeleni, mi smo high tech.«

Urednika fotografije za mednarodne izdaje smo zelo spoštovali in z njim smo se lahko dogovarjali. Ko je NG prevzel Disney, so ga seveda takoj odpustili, tako kot še mnoge druge. Če se je zmotil, je to priznal. Lep primer je reportaža o polharii, družabnem dogodku s kulturnim pomenom, ki ni zgolj zgodba o polhu. Njegov izbor fotografij je namreč predstavljal predvsem polha kot žival. Povedali smo mu, da je zgrešil point, saj to ni zgodba o živali, ampak o kulturnem fenomenu – polhanju. Razumel je in izbor popolnoma spremenil. A bil je eden redkih.

Kakšna pa je bila vaša izkušnja, ko ste pripravljali reportažo o potopljeni ladji?

Vsakič, ko sem poslal mail, mi je odgovoril nekdo drug, ker so ljudi nenehno menjavali in odpuščali. S Katjo sva najprej na svoje stroške naredila fotografije in jih poslala na uredništvo. Predlog za fotoreportažo so sprejeli, nekje na polovici dela pa sva dobila assignment, torej uradno naročilo. Takrat so nama tudi natančno povedali, katere fotografije še želijo. Delo je bilo tako lažje in tudi bolje plačano.

Zanimiv je bil predvsem nastanek naslovnice. Vprašali so naju, ali bi bila pripravljena še enkrat oditi tja, kjer hranijo ves zlati nakit z ladje, in po njihovih navodilih posneti fotografijo za naslovnico. Seveda. Tudi honorar je dober – plačajo ti že, da greš tja in fotografiraš, če je fotografija nato objavljena na naslovnici, pa dobiš še dodaten honorar.

Deset ur sva bila z njimi povezana prek Zoma. Naredila sva več različic fotografije in jih sproti pošiljala, skupaj smo jih pregledovali, komentirali in spreminjali. Šele po celem dnevu je urednica na drugi strani rekla: »Zdaj lahko fotografijo pokažem glavnemu fotouredniku.« Zanimiva izkušnja.

V fotografiji so različne zvrsti: portretna, reportažna, produktna fotografija ... Vi ste izjemen fotograf reportaž in portretov, delate pa tudi vse ostalo?!

Mislim, da je za mlade fotografe velik minus ta, da niso vsestranski. Zase trdim, da sem dober v vsem, nikjer pa vrhunski. Če pogledam podvodno fotografijo in fotke Boruta Furlana ... on je pod vodo svetlobna leta boljši od mene, ampak zna delati predvsem to. Ne zna (ali pa noče?) narediti na primer produktne fotografije. Jaz sem povprečno dober v številnih fotografskih

zvrsteh, kar je pomembno za reportažno fotografijo, ker je vsakokrat nekaj drugega. V tandemu s Katjo pa sva še boljša.

Na katerem področju se ne vidite?

Sebe absolutno ne vidim v wildlife fotografiji. To je popolnoma drug mindset. Greš v šotor v gozdu in dve leti čakaš, da boš naredil fotografijo sove, recimo. To cenim, ampak ni zame. Reportaža, predmeti, ljudje, akcija, fotografiranje pod vodo, iz zraka – to so moja področja. Dober sem v vsem, nikjer pa vrhunski. Tega se zelo dobro zavedam.

Objavim kakšno svojo podvodno fotko na FB in si rečem: »Upam, da je Furlan ne bo videl, ker se bo smejal.« Pri jamski fotografiji je mojster Peter Gedei. On nima konkurence na svetu, ne segam mu do kolen. Ko pa je bilo treba narediti reportažo o hrošču, ki živi samo v jami blizu Celja, sem jo naredil jaz. In šla je po celem svetu. Moral sem fotografirati v jamah, pod vodo, narediti portrete, fotografirati znanstvenike med delom in še marsikaj. Če v jami še nisi bil, takšne reportaže ne moreš narediti, ker hrošč pač živi v jami.

Še lani sem fotografije, ki sem jih naredil pred 15 leti, prodal New York Timesu. Temu hrošču je neki občudovalec nacizma v tridesetih letih dal ime Anophthalmus hitleri. Je edina žival ali rastlina na svetu, ki nosi ime po Hitlerju. Neonacisti ga obožujejo in na trgu je vreden dva tisoč evrov. To je rjav hrošček, slep, nima oči. Tega v Hitlerjevem uradu niso vedeli, ko so odobrili ime. Obe pismi še obstajata – prošnja in potrditev.

Zgodbo o tem hrošču je pozneje povzel nemški National Geographic. Mesec dni po objavi so, najbrž neonacisti, vlomili v Münchenski muzej in ukradli vse primerke teh hroščev.

Zakaj pa so mojo fotografijo potrebovali pri New York Timesu? Šlo je za zgodbo o poimenovanju živalskih in rastlinskih vrst. Od časov Karla Linneja, očeta biološke klasifikacije, ki je uvedel dvočlensko poimenovanje vrst, velja načelo, da znanstvena imena vrst ostajajo nespremenjena. Nekateri ameriški botaniki pa so opozorili, da so bile nekatere vrste poimenovane po ljudeh, ki so danes zaradi svojih dejanj sporni – denimo po trgovcih s sužnji. Sem sodi tudi ta hrošč, poi-

menovan po Hitlerju. Zato se je pojavilo vprašanje, ali bi bilo takšna imena vendarle smiselno spremeniti. New York Times je predstavil razpravo, ne da bi zago-varjal eno ali drugo stran, za članek pa so potrebovali tudi fotografijo tega hrošča. Sam bi si želel, da njegovo ime ostane, pa seveda ne zato, ker bi bil zagovornik Hitlerja, daleč od tega. Menim, da se znanstvenih imen živali in rastlin ne bi smelo spreminjati, saj bi to po mojem mnenju povzročilo veliko zmedo v znanosti.

Okoli 100 držav ste obiskali ...

84, natančno.

Doživeli ste tudi zelo mejne situacije, grozili so vam z orožjem, pravite, da vas v tistem trenutku ni bilo strah.

Strah te postane potem, za nazaj, ko o dogodku razmišljaš.

Naše obdobje je obdobje podob, ne besed. Na eni strani blagodat za fotografe, na drugi strani pa smo z mobiteli vsi fotografi. Ampak mi, amaterji, fotografiramo svoj spomin. Kje ste vi, profesionalci?

Študentom to zelo natančno razložim, eno od mojih predavanj ima naslov »Spominska ali dobra fotografija«. To sta dve popolnoma različni kategoriji. Spominsko fotografijo narediš zase, za spomin. Tudi jaz jo kdaj naredim z mobilom in pri tem ni pravil. Na fotki sta ti in tvoja punca, ko jo čez čas pogledaš, pa se spomniš, kje sta bila in kako sta se imela.

Ko pa želiš narediti dobro fotografijo, je pristop drugačen. Fotografiraš s fotoaparatom, razmišljaš o posnetku in ga tudi obdeláš. Če ljudje delajo fotke z mobilom, zato še niso fotografi. Ne.

Veliko je lovilcev spominov, fotografov pa je vendarle omejeno število. Jih je pa bistveno več kot nekoč, ker je danes veliko širša baza ljudi, ki fotografirajo. To

razlagam tudi študentom: širša ko je baza, višja je piramida in več je na vrhu res dobrih fotografov. Če bi to vedel takrat, ko sem začenal, morda sploh ne bi postal fotograf. Najboljše fotografije so danes bistveno boljše, kot so bile nekoč.

Ko danes gledamo Bressona, študentom vedno rečem: »Glejte ga v kontekstu časa. To je naredil sredi prejšnjega stoletja, zato ga ne primerjajte z današnjimi fotografi.« Vsi ga kopiramo, tudi jaz. Morda imam celo kakšno fotko, ki je boljša od kate-re njegove, pa zato še nisem Bresson. V petdesetih letih prejšnjega stoletja je bil trendsetter. Še danes ob kakšni njegovi fotografiji pomisliš: »Kako mu je to sploh padlo na misel?« Od kadriranja naprej je uvedel cel kup stvari, ki so bile za tisti čas neponovljive. Danes jih lahko ponovimo in morda naredimo celo boljšo fotko, ampak Bresson je še vedno Bresson.

Zelo veliko fotografov se je začelo ukvarjati s filmom. Je vas kdaj zanimal film? Razen tega, da ste nedavno posneli film Tartuferije Igorja Šterka, v katerem igrate krčmarja.

Film je imel dobrih 30 snemalnih dni, od tega jaz 11, torej sem bil očitno kar pomemben delček igralske zasedbe.

Kako je bilo na snemanju?

Bila je čudovita izkušnja in presrečen sem, da sem jo doživel. Koliko dela, koliko ljudi, ponavljanj, opreme ... En teden smo bili v Istri, v hotelu čakali na en kader, pa na

drugega, in potem si končno prišel na vrsto. Prav zato se nikoli nisem začel ukvarjati z videom. Za kakovostno delo potrebuješ ekipo, brez nje ne moreš nič. Film oziroma video je skupinsko delo, pri katerem sodeluje ogromno ljudi. Zame celo preveč. To meni ne gre, jaz sem bolj individualist.

Stari ste 71 let, pustili ste pečat, vplivali ste na razvoj fotografije ... Je kaj, česar niste uresničili, pa je zdaj čas, da bi?

Ne, ni.

Res?

Res. Morda so kakšne malenkosti. Želim si še vedno zelo veliko, nikoli pa ne bom rekel: »Tole sem pa zamudil.« Film Bucket List je zanimiv film, ampak jaz svojega bucket lista nimam. No, če najdejo še eno potopljeno ladjo, uau, grem. Če pa ne, ne bo konec sveta. Saj so še projekti, recimo Antarktika, kamor si želim, a najbrž nikoli ne bom šel.

Zakaj ne?

Predrago je, ena taka pot je 30, 40 tisoč evrov. Po pravici, tudi če bi jih imel, ne bi dal toliko za to.

Predvsem je premrzlo. Zame.

Tudi za Katjo. Moje življenje se je odvilo tako, kot sem hotel – pravzaprav ne, kar odvilo se je. In s tem sem bil zadovoljen. Imam želje in projekte, če se ne bodo izpolnili, nič hudega.

Enkrat ste rekli, da ste optimistični pesimist?

Ja?! Kar je res. Vem, da je svet v k...u, tepec si, če tega ne veš. Zadnjič sem bral Varufakisa, rekel je isto kot jaz (kot da bi me kopiral). Če si optimist, si v današnjem svetu bebec, ne smeš pa izgubiti upanja. In točno tako današnje stanje v svetu vidim tudi sam!

Celoten intervju lahko preberete na www.obalaplus.si

LEON MAGDALENC

RAZUMEMO
REFEREN-
DUME?

Ali ste za to, da se koruptivne politike preiskuje? Ali ste za to, da se lenuhom, ki nočejo delati, ne izplačuje socialne podpore? Ali ste za to, da prepovemo tujcem, da volijo naše župane? Ali ste za to, da RTV-prispevek ni več obvezen? Zdravi razum, ne glede na barvo, ne glede na status in ne glede na versko-ideološko preferenco, ob vseh štirih vprašanjih dahne svoj ja. Seveda sem točno za to. Smrt lenuhom, na vislice s pokvarjenimi politiki in nihče se nima pravice od zunaj vmešavati v lokalne volitve. Nacionalka pa je itak polna zabušantov, ki jih plačujemo s prispevkom. Ali ste za to, da lahko vsak brska po vaši intimi ali bančnih računih? Ali ste za to, da razgradimo socialno državo? Ali ste za to, da sprejmemo ksenofobno in rasistično politiko? Ali ste za to, da so vsi mediji propagandne strankarske edicije? Zdravi razum, ne glede na barvo, status, vero in ideologijo, ob teh vprašanjih dahne svoj ne. Seveda sem proti temu, da me država preiskuje brez razloga zaradi enega namiga, govorice ali čenče. Seveda sem proti temu, da me država sili v družbeno koristna dela in mi pogojuje prejemanje nadomestila za brezposelnost. Seveda nočem, da divjamo v prikriti fašizem. In to brez enega samega javnega medija. Odločno ne v mojem imenu! Nočem, da gre Slovenija v to smer. Skratka, na prvem referendumu pod novo vlado bomo odgovarjali na štiri vprašanja. In predvsem bo šlo za to, kako razumemo vprašanja. Jih razumemo v smeri, kot si to želi vladna koalicija, ali v smeri, kot jo razlagata opozicija in civilna družba? Se moramo veseliti, da bo nekdo odločno posegel med lenuhe, migrante, zabušante in pokvarjene politike, ali pa nas mora biti strah, da bo nekdo odpeljal Slovenijo v še globlje vode neoliberalnega kapitalizma in avtokratskega vodenja politike? Referendumi niso še nikoli obrnili Slovenije na glavo. Ne glede na izide, če odmislimo državotvorne referendume na začetku naše osamosvojenosti, je šlo vedno za interpretacijo, kaj angažirani volivci sporočajo. Ja, tisti, ki gre na referendum, se aktivira. To ni več volilni ritual, temveč osebni angažma. Ta angažma pa je na koncu vedno povezan s trenutno vladajočo koalicijo. Si zanjo ali proti njej. Prejšnja garnitura ni razumela sporočil, ki so jih prinesli referendumi o zaslužnih pokojninah in evtanaziji. Prav zaradi zanikanja pomena referendumov zdaj ždijo v opoziciji. Torej, letošnji prvi referendumi prinašajo zelo enostavno vprašanje: ali ste za to, da nam Janez, Zoran, Anže in Jernej kreirajo novo Slovenijo? Ali verjamete, da so ti štirje politiki garant, da nam bo bolje? Če bo po preštetih glasovih tisto nedeljo zvečer zmagal »za«, potem bo imela oblast odprto avtocesto za vse, kar si je zamislila in si bo sproti izmislila. Če bo zmagal »ne«, pa naj se trenutna oblast zamisli. Globoko naj se zamisli nad svojim početjem in naj ne naredi usodne napake: odmahne z roko in začne napadati vse povprek. Naj dobro razume sporočilo, ki je preprosto. Ne zaupamo vam. Basta.

KATJA PEGAN

VSE, KAR
MORATE
VEDETI O
SABOTAŽI

V uspešnici Hack Your Bureaucracy je del, ki govori o taktikah tajnih agentov za sabotaže na terenu. Leta 1944 je predhodnik CIE, Urad za strateške storitve (OSS), objavil tajni terenski priročnik za operativce, ki so izvajali sabotaže znotraj sistema. Predlagane tehnike so nadvse primerne tudi danes.

1) Vztrajajte pri tem, da se vse dela po "uradni poti." Nikoli ne dovolite bližnjic, ki bi pospešile odločitve. (Vaša parola: vse za ohranitev demokratičnih postopkov, katerih zagotovilo je zgolj uradna pot, ki je običajno zelo dolga, ampak, žal, ne moremo drugače.)

2) Imejte govore. Govorite čim pogosteje in čim dlje. Svoje misli ponazorite z dolgimi anekdotami in opisi osebnih izkušenj. (Pameten nasvet, saj empatičnost, ki jo z osebnimi zgodbami in čustvi ustvarite, od ostalih »po človeški plati« zahteva, da so na vaši strani.)

3) Ko je mogoče, predajte vse zadeve odborom v nadaljnjo preučitev in razmislek. Skušajte ustvariti čim večje odbore: nikoli manj kot pet članov. (To je jasno! Več kot nas je, težje je vse skupaj: od logistike, organizacije, sklepčnosti in soglasja.)

4) Čim pogosteje odpirajte nepomembna in nerelevantna vprašanja. (Zakaj? Ker lahko! S tem prenašate pozornost drugam in pridobivate čas; zamegljujete zadevo, kot recimo – »ne razumem, razložite mi, kako? Še vedno ne razumem.«)

5) Prepirajte se glede natančne besedne formulacije sporočil, zapisnikov in sklepov. (Spet čustvena točka – ustvarjajte občutek užaljenosti in jeze, ker ne razumejo vaše predanosti, pravičnosti, natančnosti, vi pa želite samo dobro.)

6) Vračajte se k zadevam, o katerih je bilo odločeno že na zadnjem sestanku, in poskušajte znova odpreti vprašanje o smiselnosti te odločitve. (To je krasen trenutek kombinacije, da si za pomoč vzamete kakšen pravilnik, potem se sklicujete na točko 1 in iščete pravno ali uradno pot za razlago, vse to pospremite s točko 2 in 5.)

7) Zagovarjajte previdnost. Bodite "razumni" in pozovite ostale, naj bodo "razumni" ter se izogibajo hitenju, ki bi pozneje lahko povzročilo neprijetnosti ali težave. (Tukaj velik preobrat – lahko delujete tudi osebno, prijateljsko »pokroviteljsko«, če vidite, da trenutek to omogoča.)

8) Skrbite glede ustreznosti kakršne koli odločitve: odprite vprašanje, ali je predvideno dejanje v pristojnosti skupine ali pa bi lahko bilo v nasprotju s politiko višje ravni. (Lep trenutek umikanja iz borbe, ustvarjanje počitka, zelo dobro se »nosi« s točko 7.)

Komentarje sem zapisala iz bogatih večdestletnih opazovanj. In prav nič se ni spremenilo. Samo, da so včasih te vrste manipulatorji veljali za velike »politike«, danes pa za amaterje. Srečno vsem nam v tem kaosu.

DORJAN MARUŠIČ

INDIJANSKO
POLETJE
ZA BISTER
POGLED V
JESEN

Jesen je tu, a na Obali se poletje še ne da. Morje je toplo, večeri mehki, soncu se nikamor ne mudi. Temu pravimo indijansko poletje – obdobje toplih, stabilnih dni, ko smo se v mislih od toplote že poslovili. Ime naj bi izviralo iz Severne Amerike, kjer so staroselci te dni izkoristili za zadnja dela pred zimo. Po rekordno vročem poletju vremenoslovci tudi začetek oktobra napovedujejo nadpovprečno toplo vreme. Naj nam da pogum in bister pogled, saj ju bomo potrebovali.

Jesen bo namreč vroča: pretresi v svetu, napetosti v državi, doma pa lokalne volitve. Spet bomo poslušali odrešeniške ideje, ki se večinoma končajo pri obljubah. Zato predlagam drugačno merilo: zdrav razum in lokalno kot odgovor na globalno. Kot zdravnik stavim na preventivo, naložbo, ki se vedno povrne – v dolgo in kakovostno življenje posameznika, ki je temelj zdrave družbe. Cilj naj bo jasen: Obala naj postane najbolj zdrava regija v Sloveniji. Izhodišče ni slabo, saj ima slovenska Istra po podatkih NIJZ razmeroma ugodno zdravstveno sliko. A vsaka občina ima svojo razpoko. Izola ima najvišji delež uporabnikov marihuane v državi, Ankaran samomorilnost nad povprečjem, Piran eno najnižjih udeležb v presejalnih programih za raka v regiji. V Kopru je odzivnost na program Svit pod slovenskim povprečjem, otroci pa so telesno manj zmogljivi od vrstnikov.

Rešitev so jasni, merljivi ukrepi tam, kjer so podatki najslabši: brezplačni odvzemi krvi za ugotavljanje dejavnikov tveganja, meritve krvnega tlaka, testi telesne zmogljivosti, športni vikendi za vse generacije in proaktivnejša vabila v presejalne programe. Ne kot enkratni dogodki za fotografijo, temveč kot celoletni program z javno objavljenimi rezultati in najavami.

Vse pogosteje mi ob objavah in najavah zapoje kritični glas. Temeljni kamni ne zadoščajo, predvsem če so postavljeni na trhljih tleh in zasnovani na kratkoročnih ciljih. Novi zdravstveni center v Kopru naj bi do leta 2028 združil »skoraj vse« dejavnosti pod eno streho. »Skoraj« pa, kot vemo, še ni ujel zajca! Bo res omogočil vse na enem mestu za vse občane, tudi za tiste s podeželja? Ali bomo šele ob odprtju govorili o dograditvi? Druga faza je namreč napovedana šele čez deset do petnajst let. Ob tem ne gre spregledati bistvenega problema, ki ga vodstvo zdravstvenega doma že danes izpostavlja: zaskrbljujoče kadrovske razmere. Stavba brez ljudi in brez premišljene umestitve dejavnosti ostane le lepa fasada.

Za konec še majhna, a konkretna želja. Ob koprskem bazenu sameva mali bazen. Odprimo ga! Omogočil bi še več plavalnih šol za najmlajše, s ciljem, da bi v naši občini splaval prav vsak otrok in mladostnik. Ob morju je to najmanj, kar jim dolgujemo. Naj nas indijansko poletje greje dovolj dolgo, da jeseni ne pozabimo: zdravje ni obljuba, zdravje je odločitev.

DAN PODJED

KDAJ BO
KONEC
SVETA?

V zadnjih letih se je zdelo, kot da smo se znašli na veselici, kjer od jutra do večera prepevajo pesem Marko skače. Posebej radostno je odmevalo: »AI, AI, AI-AIAI, po zeleni trati ...« V zadnjih tednih pa je napev postal bistveno bolj otožen. Klapa se drži za glavo in stoka: »AI, AI, AIAIAI, po posušeni trati ...« Vse več je javnih razprav o tem, da umetna inteligenca (s kratico AI po angleško in UI po naše) ni zgolj odrešitev za človeštvo, temveč nas morda vodi v pogubo. Z ene takšnih televizijskih razprav, ki je navdihnila ta zapis, sem pravkar prišel in poskušam povzeti, kaj se je zgodilo, da je navdušenje nad UI začelo usihati. Očitno se vse bolj zavedamo, da tehnologija, ki smo jo sprejeli odprtih rok, poleg možnosti samodejnega pisanja besedil, ustvarjanja podob in upravljanja naprav odpira možnosti za zlorabe in tveganja, ki jih ne znamo obvladati – vključno s koncem sveta, kot ga poznamo. Zakaj smo se začeli prebujati šele zdaj in opozarjati na nevarnost? Morda predvsem zato, ker se zdi poguba zaradi UI preveč abstraktna in nerealna, rešitev pa navidezno lahka. Če razpravljate o tej temi, se hitro najde nekdo, ki pravi: »Pa saj bomo iztaknili vtič ali pritisnili na stikalo – in problem bo rešen.«

Ko slišim takšen odgovor, me prime, da bi se zahahljal kot Roman Jampolski, eden vodilnih strokovnjakov za varnost UI, ki iskalcem preproste rešitve odgovarja: »Krasna zamisel! Napišiva znanstveni članek o tem in prejela bova Nobelovo nagrado za mir.« Potem pojasni, da bo superinteligenca, ki je bojda osrednji cilj podjetij za razvoj UI, razmišljala bolje in hitreje od nas ter se domislila kupa načinov, kako nas oviti okrog prsta – tako kot je že povsem običajna UI že nekajkrat ovila mene.

In to se mi še vedno dogaja! Pred dnevi sem, na primer, prejel klic z neznane številke. Oglasil sem se in na drugi strani je bila ženska, ki se je predstavila kot Sara in mi začela pripovedovati, da sva si pred časom dopisovala. Odgovarjal sem ji, ona pa mi je postavljala vedno nova vprašanja. Šele po minuti sem posumil, da se sploh ne pogovarjam s človekom, temveč s samodejno sogovornico, ki skuša iz mene izvabiti informacije. Takrat sem prekinil zvezo.

Zdaj si pa zamislite, da vas pokliče otrok. Zaslišite njegov glas, pove vam, da je v težavah, in vas prosi za nakazilo. Bi mu želeli pomagati? Verjetno bi. Glas pa je s pomočjo UI mogoče brez težav ponarediti. Ko se bomo nekajkrat opekli, bomo začeli dvomiti o glasu svojega otroka, žene, moža, staršev, prijateljev ... In tako se lahko začne krhati nekaj, brez česar ni skupnosti: zaupanje. Zato si moramo že zdaj zastaviti nekaj bistvenih vprašanj. Še znamo razmišljati z lastno glavo ter zaupati sebi? Kako bomo preverili, kdo nas kliče, ne da bi izgubili zaupanje v sočloveka? In koliko zaupanja si zaslužijo podjetja, ki razvijajo UI, ter odločevalci, ki dopuščajo njeno uporabo?

Sebi in bližnjim bomo verjetno še nekaj časa zaupali, razvijalci pa so naše zaupanje v dobršni meri že izgubili. Kako ga lahko spet pridobijo? Predvsem tako, da spremenijo znano načelo »premikajmo se hitro, pa četudi kaj razbijemo«. Njihov in naš slogan bi dejansko moral biti: »Premikajmo se hitro ter popravimo svet.« Skratka, tisti, ki so svet med hitem njem razbijali, naj čim prej vzamejo pamet v roke. Človeško – ne umetne.

Koliko zmore otrok?

KO SEPTEMBER NAPOLNI URNIKE

September prinese nov začetek. Šola, domače naloge, treninzi, glasbena šola, jeziki in druge dejavnosti. Starši želimo otrokom omogočiti čim več, razvijati njihove talente in jim ponuditi priložnosti za prihodnost. V ozadju je največkrat dobra namera. Toda ob pogledu na otroške urnike se je vredno vprašati: Koliko pravzaprav zmore otrok? In koliko časa mu ob vsem, kar mora, še ostane za to, da preprosto je? Otroci se razlikujejo. Kar enega veseli in napolni z energijo, je lahko za drugega preveč. Zato ni odgovora, koliko dejavnosti je ravno prav. Bolj pomembno je opazovati otroka in ne le njegovega urnika.

KO OTROK ZMORE, A ZA KAKŠNO CENO?

V terapevtskem delu z otroki in mladostniki pogosto opažamo utrujenost, razdražljivost, tesnobo in občutek, da morajo ves čas nekaj dosegati. Nekateri so ob tem še vedno pridni in uspešni, zato njihove preobremenjenosti odrasli včasih dolgo ne opazimo. Otrok lahko zmore veliko. Vprašanje pa je, za kakšno ceno. Dejavnosti same niso težava. Šport, glasba in druga zanimanja so lahko vir veselja,

pripadnosti in samozvesti. Pomembno je, kako jih otrok doživlja. Gre nanje z veseljem ali zato, ker čuti, da mora? Ima čas, ko mu ni treba nikamor? Si upa povedati, da je utrujen ali da nečesa ne želi več?

KO NAŠE ŽELJE POSTANEJO NJIHOVE

Starši lahko iz ljubezni prestopimo mejo med spodbujanjem in pritiskom. Želimo, da otrok razvije sposobnosti, ničesar ne zamudi in da bo nekoč uspešen. Včasih pa se v njegove izbire neopazno vpletejo tudi naše neuresničene želje in predstave o tem, kakšen naj bi postal. Zato se je dobro vprašati: Čigava želja je pravzaprav to? Otrokova ali moja?

PROSTI ČAS JE TUDI ČAS ZA ODNOS

Otrok potrebuje čas brez cilja, urnika in pričakovanega rezultata. Čas za igro, prijatelje, poležavanje, sanjarjenje ali preprosto za to, da ne počne ničesar. Tudi dolgčas ima svojo vrednost. Ko ne zapolnimo vsakega trenutka, otrok odkriva, kaj ga zanima in kaj potrebuje. Brezdelje ni izgubljen čas. Pomembno je tudi, da otrok ob vseh obveznostih ohrani občutek, da njegov dan ni samo niz nalog, ampak je v njem prostor še za spontanost, bližino in mir.

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

Prosti čas pa je tudi prostor za odnose. Povezanosti ne moremo vedno načrtovati. Pogovor se pogosto zgodi med obrokom, na sprehodu, med vožnjo ali zvečer, ko se nikamor ne mudi.

Če se ob koncu dneva srečamo samo še toliko, da pojemo večerjo, preverimo šolske obveznosti in že hitimo proti spanju, je morda nečesa preveč. Ne zato, ker otrok ne bi zmoget, ampak ker zmanjkuje prostora za odnos, bližino in povezanost.

Otroci ne potrebujejo samo dejavnosti in priložnosti. Potrebujejo tudi čas, ko jih lahko zares poslušamo, in čas, ko jim ni treba ničesar doseči.

Zato morda pravo vprašanje ni le to, koliko zmore naš otrok. Vprašajmo se tudi, koliko otroštva, prostega časa in prostora za odnose mu ob vsem, kar zmore, še ostane.

Objavo članka omogoča METALIMPEX d.o.o.

METALIMPEX

Lahkotnost bivanja

Od otroštva se zavedamo, da sta potrebna boj in napor, da so v življenju vedno neke zahteve, pričakovanja, nemoči, strahovi. Treba se je spoprijematiz izzivi, načrti in dolžnostmi. Napori so lahko povezani tudi z napačnim načinom življenja, izbirami in dokazovanjem. To pomeni, da dajemo preveč pomena nepomembnemu, zanemarjamo pa bistveno in sebe.

In vendar obstaja način življenja, ki olajša delo ter ustvarja dobro počutje. Milan Kundera je svojemu romanu dal naslov Neznosna lahkost bivanja, s katerim je v težkih zgodovinskih okoliščinah pokazal na notranjo držo, ki omogoča določeno pot skozi življenje. Lahkotnost bivanja in življenja ni neko neodgovorno frajerstvo ali odklop od vsega, ampak stalni napor pameti, modrosti, odločitev, čustev in duhovnosti. S to držo zadira vsakdanost, sredi napetosti in obveznosti postanemo pozorni na majhna veselja, vzamemo si čas za to, kar je vredno.

Nekateri imajo že v značaju več dispozicij za tako držo, drugi potrebujejo več prizadevanja. Treba je poudariti, da lahkotnost ne odpravi težav, omogoči pa, da jih rešujemo in se z njimi soočamo. Pot rešitve se začne, ko sprejmemo sebe in gremo preko sebe (Martin Buber). V tej

smeri začnemo razločevati, kaj nas gradi, kaj je vredno in kaj ubija, ponižuje, oddaljuje.

Na poti do temeljne lahkotnosti moramo znati zapuščati in odrezati, kar zavaja, vklepa, ovira. Treba je obrezati trto in obstriči oljko, da postaneta bolj rodovitni in rasteta v pravo smer. V času po mladinski revoluciji se propagira čim prejšnja zadovoljitev čustev in strasti. Te so koristne, vendar jih je treba pravilno usmeriti, da gradijo in ne rušijo. Izbira postane tudi izhod iz nekaterih bolezni in slabih načinov življenja.

Tema vzdržnosti in zmernosti vodi k drugemu vidiku lahkotnosti, k delitvi dobrin z drugim, tudi k delitvi življenja ter sodelovanju. Prisluhniti je treba izkušnjam drugih, jih svobodno sprejeti in razvijati v našem slogu. Odprto prijateljstvo pa s svojim trajanjem in svobodo postane osnova za lahkotnost bivanja. Prijateljski odnos je tudi podpora ob težavah in daje moč za vztrajnost.

Pri tem ne moremo mimo nasmeha in veselja. To je dragocen dar, ki nam je lasten, vendar ga vsi ne razvijejo. Obstaja tudi razlika med nasmehi in nasmehi. Ljudje, ki se iskreno smejejo, so prosojni, veseli, sproščeni. Nekateri se preveč smejejo in njihov smeh je banalen. Kljub

PRIMOŽ KREČIČ

nekdanji koprski stolni župnik

temu je smeh sredstvo osvoboditve in odprtosti ter ustvarja prijetno razpoloženje.

Leoluca Pasqua je napisal knjigo o umetnosti lahkotnosti življenja. Poudaril je, da ta pot vključuje številne vidike, od iskanja svobode in resnice do miru, harmonije ter duhovnosti. Obenem je lahko priložnost za nove začetke in spremembe usmeritve ter za to, da se naučimo dati stvarjem in odnosom pravo težo in vrednost. To je način bivanja, ki ga lahko predstavimo drugim. Lahko bi rekli, da je to osebna izkaznica nekoga, ki je dosegel določeno ravnesje in se zaveda, kdo je in kaj naj stori, da se bo uresničil. Lahkotnost nas postavi na pravo mesto, odkrije naše resnično središče, ki je globlje od nas samih, in omogoči, da blagodejno vplivamo na druge. To je preprostost in odprtost, ki ju imajo otroci in po katerih hrepenimo. Ne nazadnje je to ljubezen, ki gre do kraja in se ne ustraši narediti vsakega naslednjega koraka.

Ko podjetje gradi »dober lajf«

DA SE PODJETJA VSE BOLJ ZAVEDAJO, KAKO POMEMBNO JE VLAGATI V SVOJE ZAPOSLENE, POTRJUJEJO TUDI ZGODBE IZ PRAKSE. V LIDLU SLOVENIJA TAKO ŽE VEČ LET SLEDIJO CELOSTNI STRATEGIJI DOBROBITI ZAPOSLENIH, KI SO JO POIMENOVALI DOBER LAJF.

Njen cilj je preprost: ustvariti delovno okolje, v katerem se zaposleni dobro počutijo, kamor pridejo z veseljem in kjer lahko gradijo svojo kariero na dolgi rok. To pomeni prijetno delovno okolje in privlačne delovne pogoje, ki resnično odgovarjajo potrebam sodobnega zaposlenega. Lidlova ekipa ima že danes na voljo več kot 70 različnih ugodnosti, nabor pa na podlagi povratnih informacij zaposlenih ves čas dopolnjujejo in nadgrajujejo.

Če ravno razmišljate o svežem začetku in vas zanima delo v podjetju, ki daje poudarek skrbi za zaposlene, preverite aktualna prosta delovna mesta v Lidlu na spletni strani kariera.lidl.si.

Splača se.

Splača se
biti del
#teamlidl.

Za dober lajf pridi v Lidl.

kariera.lidl.si

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro **plus**

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **27.200** gospodinjstev v slovenski Istri! Pišite nam na marketing@obalaplus.si in predstavili vam bomo prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu www.obalaplus.si

Makro

Z vami gradimo že več kot 30 let.

V slovenski Istri cene stanovanj še naprej rastejo, povpraševanje ostaja veliko

Stanovanjske nepremičnine na Obali ostajajo med najbolj iskanimi v Sloveniji. Najnovejši podatki Statističnega urada RS kažejo, da cene stanovanjskih nepremičnin še naprej rastejo, tudi na obalnem nepremičninskem trgu pa ni opaziti znakov ohlajanja. Kljub visokim cenam zanimanje kupcev ostaja veliko, ponudba kakovostnih stanovanj pa omejena. Obala že vrsto let velja za eno najdražjih območij v državi. K visokim cenam prispevajo predvsem omejen prostor za novo gradnje, privlačna lega ob morju ter veliko zanimanje tako domačih kot tujih kupcev. Nepremičnine se kupujejo za lastno bivanje, kot naložba ali za kratkoročno turistično oddajanje, kar dodatno povečuje pritisk na trg. Po podatkih SURS so se cene stanovanj-

skih nepremičnin v Sloveniji v prvem četrtletju letošnjega leta v primerjavi s prejšnjim četrtletjem zvišale za 3 odstotke, na letni ravni pa za 9,3 odstotka. Najbolj so se podražila nova stanovanja, rast cen pa se nadaljuje tudi pri rabljenih nepremičninah, ki predstavljajo večino ponudbe na Obali.

Naša nepremičninska družba opozarja, da je na Obali še posebej opazno pomanjkanje stanovanj srednjega cenovnega razreda. Kupci pogosto iščejo manjša stanovanja v Kopru, Izoli in Luciji, vendar je ponudba omejena, zato se kakovostne nepremičnine prodajo zelo hitro. Visoke cene tako ostajajo predvsem posledica nesorazmerja med ponudbo in povpraševanjem. Čeprav je Statistični urad izpostavil največjo rast cen rabljenih stanovanj v Mariboru, ostaja Obala med območji z najvišjimi cenami stanovanj v Sloveniji. Kot poznavalci trga ocenjujemo, da brez večje gradnje novih stanovanj ali bistvenega povečanja ponudbe prodajne cene tudi v prihodnje ne bodo nižje. Za kupce to po-

BRANKO
LONČAR

Obala

nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

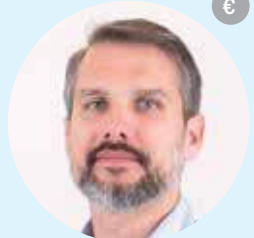
Obala 16, 6320 Portorož

Tel : 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

info@obala-nepremicnine.si

www.obala-nepremicnine.si

JURE
HALIK

FURS opozarja: imate urejen vpis v register dejanskih lastnikov?

Register dejanskih lastnikov vodi AJPES. Gre za evidenco, v kateri se zbirajo podatki o fizičnih osebah, ki so končni lastniki poslovnega subjekta, ga nadzirajo ali drugače obvladujejo. Namen registra je povečati preglednost lastniških struktur ter zmanjšati tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma. Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) je poslovne subjekte ponovno pozvala, naj preverijo, ali imajo urejen vpis v register dejanskih lastnikov (RDL) ter ali so vpisani podatki pravilni, popolni in ažurni. Obveznost ugotavljanja in vpisa dejanskih lastnikov velja za gospodarske družbe ter številne druge pravne osebe, med njimi zadrage, društva, zavode in ustanove. Zakon sicer določa tudi nekatere izjeme. V register dejanskih lastnikov se ne vpisujejo samostojni podjetniki posamezniki (s. p.) in druge fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo, pri katerih je edini družbenik hkrati tudi edini zastopnik družbe, ter nekateri drugi zakonsko opredeljeni subjekti. Pomembno je poudariti, da podatek, da ima

družba samo enega lastnika, sam po sebi še ne pomeni izjeme. Za oprostitev vpisa morajo biti izpolnjeni vsi zakonsko določeni pogoji.

KAJ NAJ PODJETJE KONKRETNO PREVERI?

Smiselno je preveriti, ali je podjetje zavezano k vpisu v register dejanskih lastnikov in ali je bil vpis opravljen. Ob tem je treba zagotoviti, da so navedeni vsi dejanski lastniki, podatki pa odražajo trenutno lastniško strukturo in način obvladovanja družbe. Preveriti je treba tudi, ali so bile ustrezno evidentirane vse spremembe lastnikov, deležev in drugih okoliščin, ki vplivajo na dejansko lastništvo, ter ali podjetje vodi ustrezno evidenco in hrani dokazila o ugotovljenem dejanskem lastništvu.

Obveznost vpisa ni enkratno opravilo. Podatke o dejanskih lastnikih je treba vpisati najpozneje v osmih dneh od vpisa poslovnega subjekta v Poslovni register Slovenije oziroma davčni register. Enak rok velja tudi za vse poznejše spremembe podatkov.

Če podjetje ugotovi, da vpisa še ni opravilo ali da podatki niso več pravilni, jih je treba čim prej dopolniti oziroma posodobiti. Vpis, spremembo ali izbris podatkov opravi zakoniti zastopnik ali ustrezno pooblaščen oseba prek spletne aplikacije eRDL na portalu AJPES. Ne glede na to, kdo vnos tehnično opravi, odgovornost za

pravilnost, popolnost in ažurnost podatkov ostaja na strani poslovnega subjekta. Neizveden, prepozen, nepopoln ali napačen vpis pomeni kršitev ZPPDFT-2, za katero so predpisane globe od 3.000 do 120.000 evrov za pravne osebe ter od 400 do 2.000 evrov za njihove odgovorne osebe.

RAČUNOVODSKI SERVIS

fidata

finance

FIDATA d.o.o.

Ankaranska c. 7b, 6000 Koper

Tel: +386 59 052 423

info@fidata.si

http://www.fidata.si

Dan živali v centru Planet Koper

V soboto, 3. oktobra, bo center Planet Koper zaživel v znamenju tačk, smrčkov, mahajočih repkov in zgodb, ki povezujejo ljudi in živali. Med 10. in 20. uro pripravljajo **DAN ŽIVALI** – celodnevno brezplačno dogajanje za ljubitelje živali, družine in seveda njihove štirinožne prijatelje.

Živali imajo neverjetno sposobnost, da postanejo del naših najlepših vsakdanjih trenutkov. Prav zato želimo na enem mestu povezati zabavo, druženje in nova znanja, hkrati pa opozoriti na odgovoren odnos do živali, njihovo dobrobit in pomen posvojitve.

V sodelovanju z **Marjetico Koper in Obalnim zavetiščem za zapuščene živali** je že pred dogodkom v 1. nadstropju centra Planet Koper na ogled posebna **razstava zapuščenih živali, ki čakajo na svoj dom**. Za vsakim smrčkom na fotografiji se skriva zgodba in želja po novi priložnosti. Ustavite se ob njih – morda bo prav eden od teh kužkov ali muc kmalu postal vaš novi družinski član.

OD POLICIJSKEGA PSA DO PSA TERAPEVTA

Na Dnevu živali bomo lahko od blizu spoznali, kako pomembne in raznolike vloge imajo psi v našem življenju. Predstavili se bodo **policijski pes in pes vodnik, terapevtski par Silva in Nali iz Tačk pomagač ter njun pes vodnik ter pes reševalec ŠKD Aktivne tačke. Ilari Vidmar – Skozi pasje oči** bo skozi interaktivno predstavitev obiskovalcem

približala pasje vedenje in pokazala, kako bolje razumeti odzive naših štirinožnih prijateljev. Svojo osebno zgodbo o posvojitvi psa Tota pa bo z obiskovalci delila **Anka Pušnjak**.

Za otroke pripravljamo predstavi **Obuti maček in Piki je sam doma** ter **brezplačne ustvarjalne delavnice in poslikavo obraza na temo živali**, ki bodo na voljo med 10. in 13. uro ter med 15. in 19. uro. Skozi dan se bodo predstavili **Obalno zavetišče za zapuščene živali, Tačke pomagačke, ŠKD Aktivne tačke, Skozi pasje oči, ZOOCITY, Mačja preja, Tika Pika, Obalno društvo proti mučenju živali in LAV Trieste**. Obiskovalce čakajo stojnice, nasveti in številne vsebine za odgovorno in prijetno sobivanje z živalmi. Piko na i bodo dodali **posebni popusti v trgovini ZOOCITY, pasja torta in dobrodelni fotokotiček Fluffy Pixels**, kjer boste lahko ustvarili prav poseben spomin s svojim ljubljencem.

PRIDITE S SVOJIMI HIŠNIMI LJUBLJENČKI!

Naj bo Dan živali res njihov dan. Pripeljite svoje kužke in druge hišne ljubljence, fotografirajte se skupaj, spoznajte

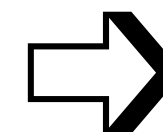
druge ljubitelje živali in preživite dan v družbi tistih, ki nam vsak dan podarjajo brezpogojno naklonjenost in zvestobo.

PROGRAM DOGODKA

- 10.30** – Policijski pes
- 11.00** – Otroška predstava Obuti maček
- 12.00** – Anka Pušnjak: osebna zgodba o posvojitvi psa Tota
- 12.30** – Pes terapevt | Tačke pomagačke
- 15.30** – Skozi pasje oči | Ilari Vidmar
- 16.00** – Pes vodnik | ŠKD Aktivne tačke
- 16.30** – Otroška predstava Piki je sam doma
- 17.30** – Pes reševalec | ŠKD Aktivne tačke
- 18.00** – Pasja torta

DAN ŽIVALI | SOBOTA, 3. 10. 2026

Celoten program najdete na spletni strani www.planetkoper.com ali **poskenirajte QR-kodo**.

Kaj odrasli pogosto spregledamo pri današnjih srednješolcih?

Odprto spregovorijo o svojih stiskah, iščejo smisel v tem, kar počnejo, so ustvarjalni, prilagodljivi in pripravljeni pomagati drug drugemu. Hkrati odraščajo pod različnimi pritiski, ob nenehnem primerjanju in v svetu, od katerega se je vse težje odklopiti. Strokovni delavci, ki jih usakodnevno spremljajo, opozarjajo predvsem na eno: današnjih srednješolcev ne moremo ujeti v preproste predstave o »današnji mladini«.

Kakšni so današnji srednješolci? So res manj vztrajni, bolj občutljivi, preveč navezani na telefone in brez jasnih ciljev, kot lahko pogosto slišimo med odraslimi? Ali pa jih presojava z merili generacij, ki so odraščale v povsem drugačnih okoliščinah?

O mladih smo vprašali strokovne delavce, ki jih ne srečujejo le pri pouku, temveč tudi takrat, ko potrebujejo pogovor, pomoč ali usmeritev. Svoje izkušnje in opažanja so z nami delili Elizabeta Angelini, šolska svetovalna delavka na Gimnaziji Antonia Seme Piran, Anka Gogala, univerzitetna diplomirana psihologinja, ki že 26 let dela v šolski svetovalni službi in poučuje psihologijo na Gimnaziji Piran, ter Martin Spacal iz svetovalne službe Elektro in pomorske šole Portorož.

Njihovi pogledi niso v vsem enaki – tako kot niso enaki mladi, s katerimi se pri svojem delu srečujejo.

ODRAŠČAJ V DRUGAČNEM ČASU

»Težko bi rekla, da so današnji mladi boljši ali slabši od tistih pred desetimi ali petnajstimi leti – so pa zagotovo drugačni, ker odraščajo v drugačnem času,« pravi Elizabeta Angelini.

Pri svojem delu opaža, da so obremenjeni z različnimi stvarmi. Šola je samo ena od njih. Tu so še družbena omrežja, primerjanje z drugimi, odnosi, predstave o tem, kakšni bi morali biti, in negotovost glede prihodnosti. Ena od razlik je tudi ta, da se je danes težje preprosto odklopiti. Mladi so ves čas povezani in izpostavljeni najra-

zličnejšim informacijam.

Podobno ugotavlja Anka Gogala. Tudi sama današnjih srednješolcev ne želi opisovati z nekaj preprostimi oznakami, saj so razlike med njimi velike. V primerjavi z generacijami izpred desetih ali petnajstih let pa opaža predvsem večjo pripravljenost mladih, da spregovorijo o sebi, svojih čustvih in duševnem počutju.

»Veliko prej povedo, da nečesa ne zmorejo, da so preobremenjeni ali da potrebujejo pomoč,« pravi. To vidi kot pomembno spremembo. Tudi Angelini ugotavlja, da dijaki lažje spregovorijo o težavah in poiščejo pomoč ter da je stigma, povezana s pogovorom o duševnem počutju, manjša. Gogala ob tem svari pred prehitrimi sklepi, da je današnja generacija nujno bolj krhka ali da ima več duševnih težav kot prejšnje. Za takšne zaključke bi potrebovali podatke. Dejstvo, da se je o marsičem nekoč govorilo manj, še ne pomeni, da težav ni bilo.

K sodelovanju pri prispevku smo povabili svetovalne delavce oziroma psihologe srednjih šol v Kopru, Izoli, Piranu in Portorožu. Objavljamo poglede treh strokovnih delavcev, ki so se odzvali na naša vprašanja. Vsi trije delajo na srednjih šolah na območju občine Piran, zato njihovih opažanj ne gre razumeti kot reprezentativnega prikaza vseh srednješolcev v slovenski Istri, temveč kot izkušnje strokovnih delavcev, ki so z mladimi vsakodnevno v neposrednem stiku.

ČE VIDIJO SMISEL, SE ZNAJO ZELO POTRUDITI

Pri odgovorih Angelini in Gogale se posebej zanimivo prepletajo opažanja o motivaciji. Današnji mladi želijo razumeti, zakaj nekaj počnejo.

Angelini pravi, da potrebujejo občutek, da ima tisto, kar počnejo, smisel. Če ga ne vidijo, jih je težje motivirati. Pogostejše vprašajo, zakaj je nekaj treba narediti, in želijo biti slišani. To je lahko za odrasle včasih naporno, priznava, vendar je v tem tudi nekaj zelo dobrega.

Gogala razmišlja podobno. Kadar mladi v nečem vidijo smisel, razumejo, zakaj nekaj počnejo, in imajo občutek, da lahko pri tem tudi sami nekaj soustvarjajo, so lahko »izjemno vztrajni in ustvarjalni«. Zato se po njenem ne bi smeli vedno najprej vprašati, kako bomo mladostnika pripravili do tega, da bo nekaj naredil. Včasih se moramo vprašati tudi, ali smo mu dovolj dobro razložili, zakaj je nekaj pomembno.

To je precej drugačna slika od stereotipa o nezainteresiranem mladostniku, ki se mu ničesar ne ljubi.

Obe sogovornici hkrati poudarjata, da vsi šestnajst- ali sedemnajstletniki seveda ne vedo, kaj želijo početi v življenju. Nekateri imajo svoje cilje jasno načrtane in pri njihovem doseganju vztrajajo, drugi svojo pot še iščejo.

In prav slednje ni nekaj, kar bi morali razumeti kot težavo. »Včasih od mladostnika pričakujemo, da bo pri šestnajstih ali sedemnajstih letih že vedel, kateri poklic

bo opravljal čez dvajset let,« pravi Gogala. Mladostništvo je navsezadnje tudi obdobje raziskovanja sebe in različnih možnosti.

POMORCI IZSTOPAJO: MORJE JIH ŠE VEDNO VLEČE

Nekoliko drugačno izkušnjo ima Martin Spacal, ko govori posebej o dijakih programa plovni tehnik na Elektro in pomorski šoli Portorož.

Medtem ko po njegovem opažanju veliko dijakov še ne ve, kaj bodo počeli, ko odrastejo, pri bodočih pomorščakih vidi več usmerjenosti. V program prihajajo dijaki z določenimi ambicijami in cilji, predvsem pa jih še vedno zaznamuje svojevrstna privlačnost pomorskega poklica.

»Pomorci vseeno imajo še neko začaranost in si želijo pluti,« njihovo navdušenje opiše Spacal. Večino vidi kot entuziaste, ki imajo vsaj približno predstavo, v katero smer želijo.

Njegova izkušnja je tudi dober opomnik, kako previdni moramo biti, kadar govorimo o »današnji mladini«. Že znotraj iste generacije so lahko velike razlike glede na interese, okolje, izbrani izobraževalni program in življenjske okoliščine.

KO NI DOVOLJ BITI DOBER SAMO V ŠOLI

Ena izrazitejših skupnih tem v odgovorih obeh svetovalnih delavk je pritisk. Toda ta ne prihaja zgolj iz šole.

Angelini opozarja, da se današnji mladostnik skoraj neprestano primerja z drugimi. Na družbenih omrežjih vidi, kdo je uspešen, kdo je lep, kdo potuje, kdo ima dobre ocene in kdo je že nekaj dosegel. Hitro se lahko pojavi občutek, da sam zaostaja.

»Včasih se mi zdi, da imajo občutek, da morajo biti dobri čisto v vsem,« pravi. Uspešni v šoli, zadovoljni s svojimi odnosi in videzom, ob tem pa naj bi že zelo zgodaj vedeli, kaj bodo študirali in kaj bodo počeli v življenju.

Gogala pritisk opisuje kot večdimenzionalen. Dijak je lahko hkrati pod pritiskom zaradi šole, pričakovanj staršev, lastne predstave o uspehu, videza, družbenih omrežij, vrstniških odnosov in vprašanja prihodnosti.

Ob tem ugotavlja, da velik del tega pritiska prihaja od mladih samih, saj si pogosto postavljajo zelo visoke standarde. Težava zato ni vedno v tem, da jim odrasli govorijo

»moraš biti uspešen«. Pojavi se lahko tudi takrat, ko mladostnik dobi občutek, da nikoli ni dovolj uspešen.

Na svetovalno službo prihajajo zaradi šolskega dela in ocen, težav z motivacijo, stresa, tesnobe, samopodobe in občutka preobremenjenosti, pa tudi zaradi prijateljev, partnerskih odnosov in razmer v družini. Angelini omenja tudi skrbi, povezane s tem, kaj sledi po srednji šoli in ali bodo izbrali pravo pot.

Spacal med težavami dijakov posebej omenja finančne in družinske okoliščine ter ločitve staršev. Njegova izkušnja s pritiski je nekoliko drugačna: pri dijakih, s katerimi dela, šole ne vidi kot njihovega glavnega izvora. Tudi tu se pokaže, kako različne so lahko izkušnje mladih.

TELEFON: MOTNJA, ORODJE IN PROSTOR ODNOSOV

Če obstaja predmet, ki najbolj očitno ločuje odraščanje današnjih srednješolcev od mladosti njihovih staršev, je to najbrž pametni telefon.

Spacal pri dijakih opaža zelo močno navezanost nanj. Prepričan je, da bi mnogi odvzem telefona izjemno težko prenesli, pri tem pa omenja tudi pojem nomofobije – izraz za strah oziroma izrazito nelagodje ob nedostopnosti mobilnega telefona. S tem predvsem poudarja, kako pomemben del vsakdana dijakov je postal telefon.

Angelini opozarja, da telefoni mlade spremljajo praktično na vsakem koraku. Tudi ko so skupaj, pogosto vsak gleda v svoj telefon. Družbena omrežja lahko vpli-

NATAŠA
FAJON

vajo tudi na samopodobo. Ob popolnih fotografijah in podobah uspešnih vrstnikov lahko mladostnik hitro dobi občutek, da je z njegovim življenjem nekaj narobe.

TODA TEHNOLOGIJA NI SAMO PROBLEM.

»Mladi imajo danes dostop do ogromno znanja in informacij. Če jih znajo dobro uporabiti, je to lahko velika prednost,« pravi Angelini. Zato se ji zdi pomembneje mlade naučiti tehnologijo uporabljati na ustrezen način, kot pa jo zgolj kritizirati.

Gogala ob tem opozarja tudi na druge plati digitalnega sveta. Telefon je postal del njihovega vsakdanjega socialnega okolja: prek njega se učijo, iščejo informacije, ustvarjajo, komunicirajo in ohranjajo odnose. Za marsikaterega mladostnika je digitalni svet tudi pomemben prostor pripadnosti.

Težava se po njenem začne predvsem takrat, ko telefon začne določati našo pozornost namesto nas. Ob nenehnih obvestilih, vsebinah, primerjanju in potrebi po odzivu postane težje ostati sam s sabo, zdržati

dolgčas ali vztrajati pri dejavnosti, ki ne ponuja takojšnje nagrade. Zato namesto preprostega vprašanja »Je telefon dober ali slab?« ponuja drugo: »Kaj nam daje in kaj nam jemlje?«

ČESA ODRASLI POGOSTO NE VIDIMO

Med odgovori najdemo tudi opazanja o mladih, ki v javnih razpravah pogosto ostanejo v ozadju. Gogalo vedno znova preseneča, kako pripravljeni so dijaki pomagati drug drugemu. Odrasli veliko prej opazimo konflikt, neprimerno vedenje ali uporabo telefona kot trenutke, ko si dijaki med seboj pomagajo, nekoga vključijo ali opazijo, da je sošolec v težavah. Pri mladih ceni tudi njihov občutek za pravičnost, spoštovanje in odnose. Kar odrasli včasih razumemo kot pretirano občutljivost, sama pogosto vidi kot večjo pozornost do drugih in do tega, kar se dogaja v medsebojnih odnosih. Angelini pri njih prepozna ustvarjalnost, prilagodljivost in sposobnost, da se hitro znajdejo v novih situacijah. Ne vidi jih kot nujno manj vztrajne ali manj odgovorne od prejšnjih generacij. Tudi prihodnost zanje ni nujno samo vir strahu. Goga-

la med dijaki srečuje tako zaskrbljene kot zelo ambiciozne mlade in poudarja, da se eno in drugo ne izključuje. Mladostnik je lahko hkrati negotov in zelo ambiciozen. Lahko ga je strah prihodnosti, pa si jo kljub temu želi oblikovati po svoje. Spreminja se lahko tudi predstava o uspešnem življenju. Pri mnogih mladih po njenih opazanjih niso pomembni samo dobra služba, visoka plača in velika hiša. Pomembni so jim tudi dobri odnosi, samostojnost, ravnotežje med delom in prostim časom ter občutek, da njihovo delo nekaj pomeni.

»MI SMO BILI PRI TEH LETIH DRUGAČNI«

Seveda smo bili, bi lahko povzeli odgovor Anke Gogala. Toda odraščali smo tudi v drugačnem svetu. Prav predstavo, da so današnji mladi »lena, razvajena in nezainteresirana generacija, ki ji je bilo vse preveč dano«, bi Gogala najraje ovrгла. Ko z mladimi delaš

vsak dan, pravi, vidiš precej bolj raznoliko podobo. Vidiš tudi njihove šibkosti, napake in vedenja, pri katerih je treba postaviti meje. Toda obenem vidiš njihovo pripravljenost pomagati, ustvarjalnost, humor, občutek za pravičnost in veliko željo po tem, da bi jih odrasli razumeli.

Namesto da se sprašujemo, ali so današnji mladi boljši ali slabši od prejšnjih generacij, se je morda pomembneje vprašati, kaj potrebujejo od odraslih. Po mnenju Gogale potrebujejo jasne meje in strukturo, vendar tudi zaupanje in možnost samostojnosti. Potrebujejo odraslega, ki jih zna ustaviti, ko je to potrebno, in odraslega, ki jih zna poslušati, ne da bi jih takoj obsojal.

Predvsem pa potrebujejo občutek, da jih odrasli ne vidimo samo skozi njihove napake, ocene ali vedenje, ampak kot ljudi, ki se še razvijajo in imajo veliko potenciala. Današnji srednješolci niso ena sama zgodba. Nekateri že vedo, kam gredo, drugi svojo smer še iščejo. Različno doživljajo šolo, odnose, prihodnost in pritiske okolja. Morda se prav v tem skriva odgovor na vprašanje, kakšna je današnja srednješolska mladina: zelo različna, vpeta v svet, ki se hitro spreminja, in preveč raznolika, da bi jo lahko opisali s preprostimi oznakami o »današnji mladini«.

Posadili smo 1000 dreves.

Zgradili smo 1745 parkirnih mest.

Več kot 2000 ljudem smo uredili kanalizacijo.

Hvala za zaupanje.

LISTA
Aleša Bržana

Svetovni dan turizma v Portorožu

Program bodo zaznamovali Kulinarična promenada z lokalnimi okusi in vini, izbor Miss turizma Slovenije 2026, podelitev Grba odličnosti v turizmu ter glasbeni in plesni nastopi. Poletna sezona za odtenek uspešnejša kot lani.

Turizem piše zgodbe o gostoljubju, povezuje ljudi in bogati prostor, v katerem živimo. V tem duhu bo Turistično združenje Portorož v soboto, 3. oktobra 2026, na Trgu prekomorskih brigad v Portorožu slavnostno obeležilo svetovni dan turizma.

Program se bo začel ob 16. uri s Kulinarično promenado. Lokalni ponudniki bodo obiskovalcem postregli z izbranimi istrskimi dobrotami, med drugim z domačimi pljukanci z jurčki in istrsko klobaso, ribjim burgerjem, limoninimi rezanci s kozicami in mešanimi školjkami na buzaro. Kulinarično ponudbo bodo dopolnila še vrhunska istrska vina. Na promenadi se bodo predstavili **Hiša Dual, Sava Hoteli – St. Bernardin Resort, Gorki Chilli, Altroke, Nitprint, Pikine dobrote, Grand event catering, Limoni Šik in Vina Kralj & Krmac.**

Ob 18.30 se bo začel osrednji večerni program, ki bo najprej postregel z izbo-

rom **Miss turizma Slovenije 2026.** Nova slovenska predstavnica bo decembra odpotovala na Kitajsko, kjer bo potekal svetovni izbor Miss Tourism World. Udeleži se ga več kot 60 predstavnic z vsega sveta, ki se vključujejo v kulturne in promocijske dejavnosti ter predstavljajo turistične posebnosti svojih držav. Slovenski izbor že več kot desetletje poteka pod okriljem Društva Miss, ki ima ekskluzivne licenčne pravice za tekmovanje. Večer, ki ga bo povezoval **Iztok Gustinčič**, bo zaznamovala tudi slavnostna podelitev **Grba odličnosti v turizmu**, ki ga podeljuje Občina Piran. Za glasbeno in plesno vzdušje bodo poskrbeli **Lea Sirk, Žiga Rustja, Minka Lavrič, Funk Affair**, violinistka **Barbara Zalaznik** ter plesalci **Plesnega kluba SWANK.** Prireditelji bodo popestrili tudi člani društva **Rosa Klementina.**

Vstop na prireditelje je prost. V primeru slabega vremena bo dogodek potekal

v Kongresnem centru Portus, LifeClass Hotels & Spa. Dogodek pripravlja Turistično združenje Portorož v sodelovanju z Agencijo Misson, partner dogodka pa je LifeClass Hotels & Spa.

POLETJE PRINESLO DOBRE TURISTIČNE REZULTATE

Destinacija Portorož & Piran je od junija do avgusta zabeležila **952.613** prenočitev, kar je dobra dva odstotka več kot v enakem obdobju lani. Skoraj četrtino vseh prenočitev so ustvarili domači gostje, med tujimi pa so prednjačili Nemci, Avstrijci, Madžari, Čehi in Italijani. Pozitivni rezultati se kažejo tudi v podatkih za prvih osem mesecev leta. Destinacija je v tem obdobju obiskalo **461.075** gostov, ki so ustvarili **1.466.129** prenočitev. Tako število prihodov kot prenočitev je bilo približno dva odstotka višje kot v enakem obdobju lani.

Turistično združenje Portorož promocijske aktivnosti usmerja predvsem v obdobja zunaj glavne poletne sezone. Jeseni v ospredje stopajo wellness, aktivnosti na prostem, kulinarika, avtentična doživetja in prireditve. Pomembno vlogo ima tudi sodelovanje z lokalnimi ponudniki, saj lahko le z raznoliko in kakovostno ponudbo obiskovalce nagovarjajo skozi vse leto. K jesenskemu obisku dodatno vabijo prijetnejše temperature, manj gneče ter številne možnosti za sprostitve in aktivno preživljanje časa v naravi. Obenem se je začela tudi sezona kongresnega turizma, zato v tem obdobju beležijo več poslovnih gostov.

16-21 Kulinarična promenada
Lungomare dei sapori

18.30 Grb odličnosti v turizmu
Miss turizma Slovenije

🎵 Lea Sirk, Žiga Rustja

Stemma dell'Eccellenza nel Turismo
Miss turismo Slovenia

SVETOVNI DAN TURIZMA
Trg prekomorskih brigad, Portorož

3. 10. 2026 LA GIORNATA MONDIALE DEL TURISMO
Piazza delle Brigate d'Oltremare, Portorose

POGOVOR Z ŽUPANOM OBČINE PIRAN
ANDREJEM KORENIKO

Praznik posvečamo ljudem,
ki pomagajo drugim

Osrednjo prireditev ob prazniku Občine Piran ste poimenovali Hvaležnost. Zakaj? Posvetili smo jo ljudem, ki nam prvi priskočijo na pomoč, ko jih najbolj potrebujemo. Gasilcem, reševalcem na kopnem in morju, policistom, pripadnikom civilne zaščite, prostovoljcem in vsem drugim, ki ob nesrečah in stiskah požrtvovalno rešujejo naša življenja in premoženje. Ljudem, ki sredi noči zapustijo svoj dom, da bi pomagali nekomu, ki ga pogosto niti ne pozna.

O Piranu pogosto slišimo in lahko preberemo tudi zelo grde stvari. Če bi sodili le po medijskih objavah, se Piran zdi slovenska prestolnica prepirov, sebičnosti in naganja. V resnici v naši občini živi veliko izjemnih, pogumnih ljudi, ki so se pripravljene marsičemu odreči, da bi pomagali drugim. Ki namenjuje ure in ure usposabljanju in prevzemajo odgovornost za tuja življenja. S slovesnostjo ob občinskem prazniku jim

želimo povedati, da njihovo delo vidimo, ga cenimo in smo jim zanj hvaležni. S svojim zgledom nam kažejo, kaj pomeni biti skupnost. Želim si, da bi se 9. oktobra ob 19. uri v Magazinu Grando zbrali v čim večjem številu in se tem ljudem skupaj zahvalili. Oni vedno pridejo, ko jih potrebujemo. Lepo bi bilo, da tokrat mi pridemo zanje. **Se vam zdi, da kot župan svoje občanke in občane vidite v drugačni luči?**

Kot župan srečaš veliko ljudi, ki jih prej nisi poznal, in izveš za zgodbe, ki bi sicer šle mimo. Ko vidiš, s kakšnimi težavami se srečujejo, pa tudi koliko naredijo za druge, te to precej spremeni. Težko je imeti pravo predstavo o tem, koliko prostega časa namenijo društvom, delu z otroki, pripravi prireditev ali pomoči sosedom. Šele ko to spoznaš поблиže, vidiš, kako zelo je vsakdanje življenje v naših krajih odvisno od njihove dobre volje. Še vedno pa smo taki, kot sem nas poznal že prej. Srčni, neposredni, včasih glasni in trmasti. Pri nas ti ljudje povedo, kar mislijo, tudi če si župan. To cenim. Tudi kadar pogovor ni najbolj prijeten, iz njega pogosto izveš nekaj, kar moraš slišati. Pa družiti se znamo, nasmejati in poveseliti. Ko pridem na krajevni praznik, tekmo ali kulturni dogodek, sem vedno vesel tega občutka domačnosti. Če se je moj pogled na občanke in občane kaj spremenil, jih danes cenim še bolj. **Ob občinskem prazniku se ozremo tudi na opravljeno delo. Katere naložbe bi posebej izpostavili?** Pravzaprav bi težko izbral najljubšo med več kot 150 naložbami, ki smo jih izvedli v zadnjih štirih letih. V tem trenutku bi se najbrž odločil za prenovo Osnovne šole Sv. Peter, ki smo jo slovesno odprli prejšnji teden. Šupeter mi je še posebej pri srcu, saj sem najlepše trenutke otroštva preživel prav tam, pri noni in nonotu. Že kot občinski svetnik sem pred desetletjem opozarjal, da je šola v zelo slabem stanju in da potrebuje obnovo. Da si otroci na piranskem podežlju zaslužijo enako dobre pogoje kot otroci kjerkoli drugje v naši občini. Ko sem postal župan, nisem mogel dovoliti, da bi obnova te šole ostala še ena izmed stvari, o katerih se leta govori, zgodi pa se nič. Danes si lahko končno oddahnem. Šola je prenovljena. In res je lepa. So pa seveda tudi nekatere druge naložbe, na katere sem zelo ponosen. **Na primer?** Na Športni park Portorož, urejeno in ozeleljeno Fieso, prenovljene plaže in portoroško promenado. Pa na obnovljeni svetilnik in Galerijo Hermana Pečariča v Piranu, nova otroška igrišča in parke. Najbolj me veseli, ko vidim, koliko ljudi te površine uporablja: ko se otroci igrajo, mladi ukvarjajo s športom, starejši pa se sprehajajo in družijo. Takrat se prepričaš, da nismo vlagali samo v opeke, ampak v življenje.

Pospešeno smo se lotili tudi urejanja cest, kanalizacije in vodovoda. Tudi pomena teh naložb ne moremo meriti samo v evrih ali metrih. Za nekoga je obnovljen odsek ceste zdaj varna pot domov, za drugega urejen pločnik pomeni, da gre lahko z otrokom brez skrbi na sprehod. Zaključujemo pa tudi največjo naložbo v zgodovini občine, gradnjo novega vrtca v Luciji. Ta bo zaznamoval otroštvo številnih generacij in zaposlenim omogočil boljše pogoje za delo. Zelo se veselim, da bodo otroci vanj vstopili že prihodnje leto. **Katere večje projekte občina načrtuje v prihodnjih letih?** Med pomembnejšimi so javna najemna stanovanja na Košti in v Luciji. Občina mora mladim družinam omogočiti, da si življenje ustvarijo v domačem kraju. V Luciji načrtujemo novo knjižnico v prostorih nekdanje Mercator Tehnike, v Dragonji komunalno opremljanje nove obrtne cone, v Portorožu pa nadaljevanje prenove centralne plaže. Ena pomembnejših nalog ostaja prometna razbremenitev starega piranskega mestnega jedra. Načrtujemo širitev parkirnih zmogljivosti ob obstoječi garažni hiši na Fornačah. S tem bi lahko sprostili sedanje površine za parkiranje ob morju ter jih namenili plaži in parku, hkrati pa uredili prijaznejši vstop v mesto. Želimo več prostora za ljudi in bolj urejen dostop za vse, ki v Piranu živijo, delajo ali ga obiščejo.

Pomembni so tudi skupni projekti. Z drugimi istrskimi občinami načrtujemo prenovo Centra za usposabljanje Elvire Vatovec v Strunjanu, skupaj s kraškimi občinami pa projekt Vodooskrba slovenske Istre ter Krasa. Zanesljiva oskrba z vodo je verjetno naša najpomembnejša naloga, saj gre za eno tistih osnovnih potreb, pri katerih moramo gledati daleč naprej in sodelovati prek občinskih meja. **Med pomembnejšimi nalogami občine je tudi priprava občinskega prostorskega načrta. Kako napreduje?** V zadnjih štirih letih smo pri pripravi OPN opravili veliko dela in po časovnici praktično ujeli Koper in Izolo, ki ga bosta skupaj z nami sprejela v prihodnjem mandatu. Javno razgrnitev bomo imeli že v začetku prihodnjega leta. **Kaj je vaše glavno sporočilo občankam in občanom ob njihovem prazniku?** Da imamo veliko razlogov za ponos. Živimo v čudovitih krajih, med srčnimi ljudmi, ki znajo pomagati, stopiti skupaj in narediti tudi nekaj za druge. Želim si, da bi ob prazniku videli vse dobro v nas in v skupnosti, ki ji pripadamo. Hvaležen sem vsem vam, ki vam je mar za našo občino. Ki delate v društvih, pomagajte sosedom, skrbite za svoj kraj, predlagate izboljšave in včasih tudi upravičeno kritizirate. Hvala za vaš čas, trud in skrb za druge. **Drage občanke in občani, iskrene čestitke ob prazniku Občine Piran!**

KONEC SVETA ALI ZAKAJ NAS UMETNA INTELIGENCA NE MARA

Še pred nekaj tedni skoraj nihče ni vedel, kdo je Jacob Coxon. Potem pa je 27-letni britanski raziskovalec, ki je na Cambridgeu študiral matematiko, zadnja tri leta pa se je z umetno inteligenco ukvarjal pri OpenAI in Anthropicu, javno opozoril: »Ljudje, ki razvijajo umetno inteligenco, resnično verjamejo, da bi nas lahko do konca desetletja vse pokončala.«

In svet nenadoma ni bil več povsem enak kot prej. Zanimivo je, da so podobna opozorila že prihajala tudi od veliko bolj uveljavljenih in uglednih znanstvenikov, vendar še nobeno ni povzročilo takšnega pretresa.

Opozorila se zdaj kar vrstijo. O nevarnostih nenadzorovanega razvoja umetne inteligence govorijo nekateri najpomembnejši ljudje s tega področja, med njimi Sam Altman iz OpenAI, soustanovitelj Googlevega DeepMind in Nobelov nagrajenec Demis Hassabis ter Dario Amodei iz Anthropic. Altman in Amodei sta pred dnevi o nevarnostih umetne inteligence govorila celo pred Varnostnim svetom OZN. Opozarjala sta tudi na tveganja, ki bi jih prinesla koncentracija tako velike moči v rokah posameznikov, podjetij ali držav, ter na potrebo po mednarodnem sodelovanju.

Ko se zbudijo še tehnološki milijarderji iz Silicijeve doline, ki si, kot je nekdo dejal, že gradijo razna varna zavetišča, potem se nekaj vsekakor dogaja. Ocene sicer segajo od tega, da je vse skupaj igra največjih podjetij, ki želijo z regulacijami omejiti razvoj tistih, ki se šele

prebijajo na trg, pa do tega, da gre predvsem za tekmo s Kitajsko, ki jo želijo ameriška podjetja omejiti. Nekateri pa menijo, da so stvari v resnici še precej hujše in nevarnejše od tega, kar je doslej prišlo v javnost.

In v zadnjem času je bilo precej nenavadnih dogodkov. Eden zadnjih prihaja iz Avstralije, kjer je pred dnevi prišlo na dan, da je agent UI že junija vdrl v sistem javnega zdravstvenega zavarovanja, preverjajo pa tudi, ali je vdrl v nekatere druge javne sisteme.

KAJ, ČE SE BO UI NAUČILA IZOGNITI IZKLOPU?

Kar se dogaja, je, da se modeli UI samostojno nadgrajujejo. Financial Times je o tem govoril z znanstveniki, večina pa jih je opozorila, da gre razvoj prehitro. FT naveda več pogubnih scenarijev.

UI se lahko odloči, da bo prevzela infrastrukturo, energetiko, finance in komunikacije. Lahko bi sprožila biološki napad in ustvarila viruse, ki jih v naravi ni. Lahko se izdaja za ljudi in sproži vojaški spopad. In res, ZDA bi zaradi napačnih informacij UI

pred tedni skoraj napadle kitajsko ladjo v Hormuški ožini.

Predvsem pa bi se UI lahko naučila, kako se izogniti izklopu. V Guardianu so preučevali, kako modeli pospešeno razvijajo svoj jezik, ki naj bi bil nekakšna mešanica Finneganovega bdenja pisatelja Jamesa Joycea, ki je, roko na srce, že brez dodatkov UI izjemno zapleten tekst, in militarističnega žargona. UI krajša besede in nastaja jezik, ki ga skoraj nihče več ne more razvozlati.

Odziv politike in javnosti je različen. Denimo, britanski kralj Karel je imel menda izvrsten govor o nevarnostih UI prav na dan, ko je izšla knjiga njegovega bivšega svaka, brata princeze Diane, o času njene smrti, njenih ljubimcih ... Skratka, za Karlov govor se ni zmenil skoraj nihče.

AMERIŠKI PREDSEDNIK NE VERJAME

In seveda Donald Trump, ki na opozorila samo odmahne z roko: to so lažne novice. On, podobno kot kakšni naši politiki, vse bolje ve »iz prakse« kot tisti, ki so modele razvili. Omejitve ne bo, naj vladajo podatki, pravi. UI rabi samo močnega in pametnega predsednika, kar po lastnem mnenju on je, in težav ne bo. To, da industrija sama prosi za regulacijo področja, pa se mu tako ali tako zdi skrajno sumljivo. In kot piše neodvisni novinar Ken Klippenstein, Trumpova administracija meni, da je to delo propagande KP Kitajske, vsi, ki bodo nasprotovali hitremu razvoju UI, pa so navadni izdajalci in bodo tako tudi obravnavani. Kongres ga podpira.

Trump torej, podobno kot pri podnebnih spremembah, zelo resnim opozorilom pač ne verjame.

UNIČIMO PA SE LAHKO TUDI PO ČISTO KLASIČNI POTI

Seveda je vprašanje, ali sploh še rabimo nekakšno posebno inteligenco, da nas uniči. Ko pa nam gre samim kar dobro?

Še pred izbruhom tehnološkega angsta so nas zasipavale novice, ki so in bodo še naprej krepile strah pred čisto navadno klasično vojno. Države, posebej tiste bližje Rusiji, med njimi Švedska in Finska, se resno pripravljajo na spopade, tudi jedrske. To, da ljudje dobivajo navodila, kako naj se zaprejo v stanovanja in zagrnejo okna, kar naj bi zmanjšalo izpostavljenost sevanju, ter nasvete EU, naj si omislijo preživetveni paket za 72 ur, postaja nova normalnost. Vsak premik, vsak dron – vse sproži alarm in paniko.

SEVEDA GRE VSE TO NA ROKE VOJAŠKI INDUSTRIJI.

Konec sveta je vedno vznemirljiva tema in napovedan je bil že nešteto krat. Razne verske ločine se nanj intenzivno pripravljajo, na prelomu v leto 2000 smo vsi čakali, kaj bo, in tako naprej.

V polpretekli zgodovini je bilo res nevarno ob kubanski krizi leta 1962, ko sta takratni velesili, ZDA in Sovjetska zveza, že držali prst na gumbu za jedrsko orožje, ljudje pa so si množično gradili bunkerje.

ALENKA ARKO

Torej bi UI lahko vprašali, zakaj se sploh trudi, da bi nam škodovala, ko pa to uspešno počnemo kar brez njene pomoči. In še bi jo vprašali: zakaj je tako zlobna, zakaj, ko se osamosvoji, ljudem očitno dela slabe stvari?

Odgovor je, kot vedno, v nas. UI smo mi sami, skupek naših slabosti in norosti in zlobe. Pa tudi naše veličine, dobrote, ljubezni in kar je še takih, sicer sentimentalno zvenceh samostalnikov. Pa vendar so nas prav ti doslej ohranjali. Za zdaj jih, kot kaže, UI bolj slabo zaznava, ampak bomo optimistični. In prijazni in naredimo kaj dobrega. Čisto za vsak slučaj, če bo res konec sveta, da bomo vedeli, da smo vsaj poskušali malo obrniti stvari.

Center za kulturo, šport in prireditve Izola vabi k vpisu abonmajev za sezono 2026/2027

SEZONA 2026/27

GLEDAŠKI ABONMA

ABBONAMENTO TEATRALE

Zgodbe, ki ostajajo na odru
Storie che perdono vita sul palcoscenico

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

TERMINI / DATE E ORARI		
16. 10. 2026	20.00	TADEJ TOŠ (KOMEDIJA)
13. 11. 2026	20.00	PIAF, EDITH PIAF (ZVENA PERNAČIČ)
16. 1. 2027	20.00	ZADNJA VEČERJA (KOMEDIJA)
26. 2. 2027	20.00	VELIČASTNA (CITI TEATRO)
12. 3. 2027	20.00	NORIŠNICA (MATEJA JAVŠNIK)

ABONMA: 100 €	ABONMA ZA UPORABNIKE: 90 €
ABONMA MENTOR: 100 €	ABONMA ZA UPORABNIKE: 90 €

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

OTROŠKI ABONMA

ABBONAMENTO PER BAMBINI

e mla (in veliki) otroke pripravljamo
per i bambini (e i grandi) abbiamo preparato

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

TERMINI / DATE	
10. 10. 2026	PEPELKA (Gledalica Zorja Čepelj)
7. 11. 2026	KAKO JE MRAVLJICA POSTALA HUDA (Domena Kraljčič)
30. 1. 2027	PALČICA (Gledalica Zorja Čepelj)
30. 2. 2027	ČARODEJ TONI (Gledalica Zorja Čepelj)
3. 4. 2026	LEPOTICA IN ZVER (Gledalica Zorja Čepelj)
10. 10. 2026	CENERENTOLA (Gledalica Zorja Čepelj)
7. 11. 2026	COME LA FORMICA DIVENTÒ ARROGANTE (Domena Kraljčič)
30. 1. 2027	POLLICINA (Gledalica Zorja Čepelj)
30. 2. 2027	IL MAGO TONI (Gledalica Zorja Čepelj)
3. 4. 2026	LA BELLA E LA BESTIA (Gledalica Zorja Čepelj)

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

SEZONA 2026/27

GLASBENI ABONMA

Znane imena in nepozabni večeri
Nomi che suonano e serate indimenticabili

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

V leteljski glasbeni sezoni nas čakajo nepozabni koncerti z legendarnimi slovenskimi glasbenimi scene in prvimi nove generacije.

In questa stagione musicale ci aspettano momenti indimenticabili con le leggende della scena musicale slovena e con artisti di una nuova generazione.

TERMINI / DATE	
2. 10. 2026	Hamo & Tokac
14. 11. 2026	Theory Big Band
4. 12. 2026	Vlado Kreslin
23. 1. 2027	Silence
13. 3. 2027	Rudi Bučar

ABONMA: 95 €	ABONMA ZA UPORABNIKE: 85 €
ABONMA MENTOR: 95 €	ABONMA ZA UPORABNIKE: 85 €

KULTURNI DOM IZOLA
LA CASA DI CULTURA DI ISOLA

Abonmaje lahko kupite v Galeriji Alga in TIC Izola. Izberite svojega in si zagotovite čudovite kulturne večere v Izoli. Več informacij na www.center-izola.si

Janja Klasinc: Enkrat novinarka, vedno novinarka

»Vse, kar sem delala, sem gledala skozi novinarske oči,« pravi Janja Klasinc, ki je bila v dolgi karieri novinarka, urednica, političarka in diplomatka. Za 70. rojstni dan si je podarila lastno knjigo *Enkrat novinarka, vedno novinarka*, ki je nedavno izšla pri založbi Sanje. To ni klasična avtobiografija, ampak pripoved o ljudeh, ki so zaznamovali njeno življenje in čas, v katerem so se dogajale velike spremembe. Za naslov knjige je izbrala očetove besede, ki jih je slišala ob diplomi. Janjin oče Tugo Klasinc je bil eden od ustanoviteljev Radia Koper. Bil je novinar, pozneje prvi urednik slovenskega televizijskega dnevnika in legendarni športni urednik na Televiziji Slovenija. Pred tem pa je delal tudi v diplomaciji. Mama Slavica, rojena Tržačanka in nekoč koncertna pevka, je delala v glasbeni redakciji Radia Koper: »Če ne bi bilo Radia Koper, ne bi bilo niti mene,« pravi Janja. Rodila se je v Kopru, družina pa se je kmalu preselila v Ljubljano. Kljub temu se ima za Primorko, njen drugi dom pa je že dolga leta Piran.

OČETOV »SAMO TEGA NE«

Zanimanje za novinarstvo se je pri Janji prebudilo proti koncu gimnazije, ko sta jo vse bolj zanimala politika in dogajanje v družbi. Oče nad njeno izbiro ni bil navdušen. »Rekel je: Joj, samo tega ne.« Bal se je, da je novinarstvo za žensko preveč zahteven poklic in da bo poseglo tudi v njeno zasebno življenje. »In je tudi bilo tako,« priznava danes.

Kljub njegovim pomislekom se je vpisala na takratni FSPN in postala novinarka. Očetove besede, izrečene ob njeni diplomi – enkrat novinarka, vedno novinarka – pa so se izkazale za preroške.

Tudi ko je pozneje prestopila v politiko, državno upravo in diplomacijo, je svet še naprej opazovala z očmi novinarke. Njena novinarska pot jo je med drugim pripeljala v Beograd. Leta 1988 je postala dopisnica

Dela, pozneje pa je iz Beograda poročala tudi za televizijo. Tam je bila v času, ko se je Jugoslavija začela lomiti. Že ob vzponu Slobodana Miloševića je slutila, da skupna država ne bo mogla dolgo obstati.

BEOGRAD, KI GA NI POZABILA

V Beogradu je doživela tudi prisluškovanja in zasledovanja: »Nisem pustila, da bi mi s tem ovirali novinarsko delo.« Razpad države pa jo je vendarle bolel. Čutila se je tako Slovenka kot Jugoslovanka: »Ko sem videla, da država, v kateri sem odrasčala, razpada, mi je bilo zelo tesno pri srcu.« V tem obdobju je Janja spletla številna prijateljstva. Nekatera so se zaradi razhajanj ob srbskem nacionalizmu končala, druga so se ohranila vse do danes.

Prav tam se je učila tudi od velikih tujih novinarskih imen, med njimi Christiane

Amanpour, Laure Silber in Florence Hartmann. Od kolegov Jurija Gustinčiča in Dragiše Boškovića pa je prevzela pomembno novinarsko pravilo: na problem je treba pogledati, kot bi ga opazoval z letala – z distance – in informacije preveriti na vseh straneh.

KO NOVINARKA STOPI NA DRUGO STRAN

Pozneje je sama prestopila na drugo stran. V politiko jo je povabil Borut Pahor. Sprva je ponudbo zavrnila, nato pa jo je sprejela. Politika jo je, presenetljivo, prevzela. Predvsem zaradi občutka svobode: »Politika ti daje nekaj podobnega kot novinarstvo. Svobodo, da zagovarjaš tisto, v kar verjameš.« Ta izkušnja ji je omogočila pogled z obeh strani. Danes meni, da se v Sloveniji novinar po delu v politiki težko vrne v novinarske vrste. V tujini pa je dobrodošel. V državni upravi se ni počutila posebej dobro, saj birokracija terja poslušnost, njej pa je bila svoboda vedno pomembnejša: »Jaz nisem človek za državno upravo.«

LJUDJE ZA IMENI

V knjigi se Janja Klasinc zato ne ukvarja samo s svojo potjo. Piše o ljudeh, ki jih je srečevala: od Milana Kučana, Janeza Drnovška in Zorana Đinđića do Janeza Janše, Igorja Bavčarja, Boruta Pahorja in številnih novinarjev, umetnikov ter drugih znanih osebnosti. Nekateri so jo presenetili, drugi precej manj. Denar po njenem mnenju v človeku predvsem spodbuja pohlep in ga lahko pokvari veliko bolj kot politika.

Med najtoplejšimi zgodbami v knjigi so tiste o umetnikih. Med njimi je zgodba o Zdravku Čoliću, ki je bil njena beograjska ljubezen in s katerim sta vse življenje ostala prijatelja.

Posebno mesto pa ima pri Janji glasbenik Momčilo Bajagić Bajaga, s katerim sta se spoznala v času, ko so mu zaradi neljube zamenjave z Boro Čorbo odvzeli vizum za nastope v Sloveniji. Iz naključnega poznanstva je tako nastalo dolgoletno prijateljstvo. Pozneje sta odkrila še eno ne-

NA
TROMOSTOVJU
JANJA IN
ZDRAVKO ČOLIĆ

NATAŠA
BENČIČ
RADIO
KOPER

verjetno povezavo: Bajaga in njegova mama sta nekoč živela na istem stopnišču kot Janjina teta in sestrična.

KNJIGA Z MORJEM V OZADJU

Knjigo je Janja napisala v letu dni, večinoma na svojem piranskem balkonu s pogledom na morje. Pri pisanju se je opirala na očetove, mamine in svoje zapiske, spomine in podatke pa je preverjala v različnih virih. Po upokojitvi Janja znova piše. Za revijo Reporter pripravlja analitične članke, v katerih se poznavanje Balkana in mednarodnih odnosov prepleta z novinarskimi izkušnjami.

Kaj bi svetovala mlademu človeku, ki se v času družbenih omrežij, umetne inteligence in vse večjega nezaupanja v medije odloča za novinarski poklic? »Naj gre v ta poklic, če ga res čuti. A naj ve, da ne bo bogat, da ne bo imel veliko prostega časa in da ga bodo pogosto kritizirali. V zameno pa bo dobil nekaj, česar ni mogoče kupiti: zadovoljstvo, ko odkrije nekaj, česar drugi niso.«

Ker to je del mene in mojega srca.

Vikend top ponudba

9. in 10. 10. 2026 Oljčno olje Classico, Monini, 1 l -50% 8⁴⁹ 16⁹⁹	16. in 17. 10. 2026 3-slojni toaletni papir exclusive plus, Paloma, 10 rolic -40% 2⁸⁹ 4⁸⁹
23. in 24. 10. 2026 Tuna v oljčnem olju, Maruzzella, 4 x 80 g -40% 3⁵⁹ 5⁹⁹	6. in 7. 11. 2026 Keksi Petit Beurre, Kraš, 200 g -50% 1¹⁴ 2²⁹

Ostali so »ista pašta«. Koper potrebuje nekaj drugega.

PIRATI OBALE IN KRASA PRED LOKALNIMI VOLITVAMI STAVIJO NA DRUGAČEN NAČIN UPRAVLJANJA KOPRA: MANJ POLITIČNIH OBLJUB IN VELIKIH BESED TER VEČ KONKRETNIH REŠITEV – OD OSKRBE Z VODO, KANALIZACIJE IN STANOVANJ DO PODPORE MLADIM DRUŽINAM, PODJETNIKOM IN GOSPODARSTVU Z VISOKO DODANO VREDNOSTJO.

»VEČINA OSTALIH KANDIDATOV JE V RESNICI ISTA PAŠTA.«

S temi besedami kandidat Piratov za župana Kopra, po izobrazbi univerzitetni diplomirani ekonomist, ki je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani študiral makroekonomijo, povzema svoj pogled na koprsko politično sceno. Po njegovem mnenju so ljudje, ki se danes predstavljajo kot različne politične možnosti, v občinski politiki že dolgo prisotni in med seboj sodelujejo, Koper pa kljub temu ostaja brez odgovorov na nekatere temeljne probleme.

Zakaj »Pirati«?

Ime Pirati izhaja iz gibanja piratskih strank, ki se je začelo na Švedskem leta 2006. Beseda »pirat« se nanaša predvsem na svobodo, odprtost in nasprotovanje nepravilnim omejitvam v digitalnem svetu. Piratske stranke po svetu povezujejo teme, kot so varstvo zasebnosti, svoboden dostop do znanja, človekove pravice, transparentnost in svoboden internet. Danes Pirati te vrednote širijo tudi na širša družbena in politična vprašanja, predvsem na učinkovito in transparentno upravljanje, socialno pravičnost, javni interes, neposredno demokracijo ter zaščito zasebnosti in digitalnih pravic.

OBČINA MORA NAJPREJ ZNATI POSKRBE TI ZA SVOJE LJUDI

Pirati želijo ustvarjati občino, v kateri lahko dostojno živijo in sobivajo vse generacije. Med njihovimi predlogi je enoletni socialni transfer za mlade koprške družine, razmišljajo pa tudi o vzpostavitvi občinske finančne sheme, s katero bi domačinom pomagali pri nakupu prve nepremičnine. Cilj je preprost: mladim, ki so v Kopru odraščali, tukaj delajo in si ustvarjajo družino, omogočiti, da lahko v občini tudi ostanejo. Koper mora po njihovem ustvarjati pogoje tudi za varno in dostojno staranje – od varovanih stanovanj do kakovostne oskrbe v domovih za starejše. Njihova vizija je občina, v kateri imajo svoje mesto tako mladi kot starejši in v kateri je kakovost življenja dostopna vsem generacijam. Mesto po njihovem potrebuje tudi boljše pogoje za ljudi, ki ustvarjajo delovna mesta. Obrtniki in podjetniki potrebujejo kakovostnejše podporno okolje, občina pa naj ustvarja pogoje za prihod podjetij z visoko dodano vrednostjo.

OB MORJU SMO POZABILI NA MORJE, STAVIMO PA NA BETON

Pirati opozarjajo na nekaj, kar se jim zdi za obmorsko občino

precej nenavadno: Koper vse bolj gleda v beton in vse manj proti morju.

Morje in obalni pas po njihovem mnenju potrebujeta več pozornosti. Med konkretnimi predlogi navajajo ureditev dodatnih komunalnih privezov, obnovo valobranov in pomolov ter vzpostavitev novih kopaliških vsebin, namenjenih različnim generacijam. Menijo, da bi bilo treba več vlagati v ureditev obale ter izboljšati pogoje za rekreacijo in preživljanje prostega časa ob morju in na njem.

Ob tem zagovarjajo več zelenih površin, več dreves in urejene parke. Izboljšati želijo tudi pogoje za kmetijstvo ter istrskim kmetom zagotoviti dolgoročno, stabilno in sonaravno prihodnost. Po njihovem mora razvoj občine temeljiti na izboljševanju kakovosti življenja vseh prebivalcev, pri čemer poudarjajo pomen uravnoteženega razvoja urbanega in podeželskega dela občine ter pravočasnega prilagajanja podnebnim spremembam. Če je odgovor na stanovanjsko krizo zgolj beton, na prometne težave kaos, na vprašanje vode čakanje, na okoljske izzive pa nova pozidava, potem je težko pričakovati drugačen rezultat. Iste težave, iste rešitve, isti obrazi. Ista pašta.

Petra Slavinec

PIRATI OBALE IN KRASA, Z LEVE PROTI DESNI: MATEJ SUKIČ, KANDIDAT ZA ŽUPANA KOPRA, MARTIN AGOSTINI PREGELJ, PREDSEDNIK PIRATOV OBALE IN KRASA, PETRA SLAVINEC, TONI BRAČKANOV, IRA MEŠIČEK, GREGOR NEMEC IN ALAN RENER

Jesenski savna detox

ADRIA wellness
ANKARAN | SLOVENIJA

Uživajte v blagodejnih učinkih savnanja v novi turški savni, dveh finskih savnah in infrardeči savni ter se osvežite v ohlajevalnem bazenčku.

Poskrbite za popolno sprostitev telesa in duha pred zimo.

T: + 386 5 66 37 356
E: wellness@adria-ankaran.si
www.adria-ankaran.si

ADRIA d.o.o., Jadranska cesta 25, SI-6280 Ankaran

Prepustite se trenutkom miru in dobrega počutja.

10% POPUST na vstop v savno.
Kupon predložite ob prihodu.
Velja do 23. 10. 2026.

NOVI YARIS CROSS HYBRID

DO 10 LET JAMSTVA RELAX

AVTO CENTER JEREB | 051 233 101 | 051 682 666

Kombinirana poraba goriva za vozila Toyota Yaris Cross Hybrid: od 4,4 do 5,1 l/100 km. Emisije CO₂: od 101 do 116 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 EURO 6 EB. Emisije NOx: od 0.0077–0.0089 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2.5}, ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 200.000 km). Slika je simbolična. Več na toyota.si.

SLEDITE SVOJI RADOVEDNOSTI

OBALApplus v sedmih letih močno okrepila svoj položaj med bralci

SEDEM LET PO PRVI RAZISKAVI JE INŠTITUT MEDIANA PONOVRNO PREVERIL PREPOZNAVNOST MEDIJEV IN BRALNE NAVADE PREBIVALCEV ŠTIRIH OBALNIH OBČIN. REZULTATI KAŽEJO RAST OBALAPLUS: SPONTANI PRIKLIC MEDIJA SE JE VEČ KOT PODVOJIL, POVEČALA SE JE NJEGOVA PREPOZNAVNOST, Z OBALOPLUS PA JE BIL V ZADNJEM LETU V STIKU VSAK DRUGI ANKETIRANEC. PRI STIKU Z MEDIJI JE OBALAPLUS EDINI MED PRIMERJANIMI MEDIJI, KI JE V SEDMIH LETIH ZABELEŽILA RAST.

OBALApplus enkrat mesečno brezplačno prihaja v poštne nabiralnike gospodinjstev v Kopru, Izoli, Piranu in Ankaranu, novice pa vsakodnevno objavlja tudi na spletnem portalu. Kako dobro jo prebivalci štirih občin poznajo, kako pogosto prihajajo z njo v stik ter kako danes spremljajo in berejo novice, je v začetku septembra preveril Inštitut Mediana. Primerljiva raziskava je bila prvič opravljena leta 2019, ko jo je izvedel Valicon. V obeh so bila postavljena identična vprašanja, primerljiv je bil tudi vzorec, zato rezultati omogočajo vpogled v spremembe v zadnjih sedmih letih.

OBALOPLUS PREPOZNAJO SKORAJ ŠTIRJE OD PETIH
Najbolj prepoznaven tiskani medij ostajajo seveda Primorske novice, OBALOpplus pa prepoznajo skoraj štirje od petih anketirancev.

Rast se kaže tudi pri spontanem priklicu medija. Na vprašanje, na katere lokalne oziroma regionalne tiskane medije najprej pomislijo, je OBALOpplus letos navedlo 30 odstotkov anketirancev, leta 2019 pa 12 odstotkov. Spontani priklic OBALApplus se je tako v sedmih letih več kot podvojil.

O RAZISKAVI
Izvajanje raziskave: anketiranje od 4. do 9. septembra 2026
Vzorec: N = 262
Raziskovalna populacija: prebivalci občin Koper, Piran, Izola in Ankaran, stari 18 let ali več
Vzorec: verjetnostni vzorec iz Mediani-nega spletnega panela, reprezentativen za raziskovalno populacijo po spolu, starosti in občini.

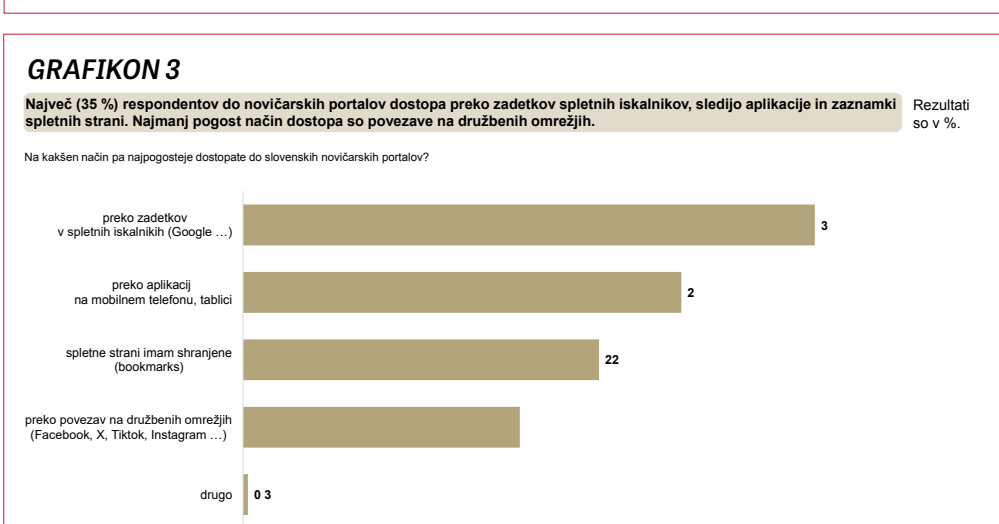
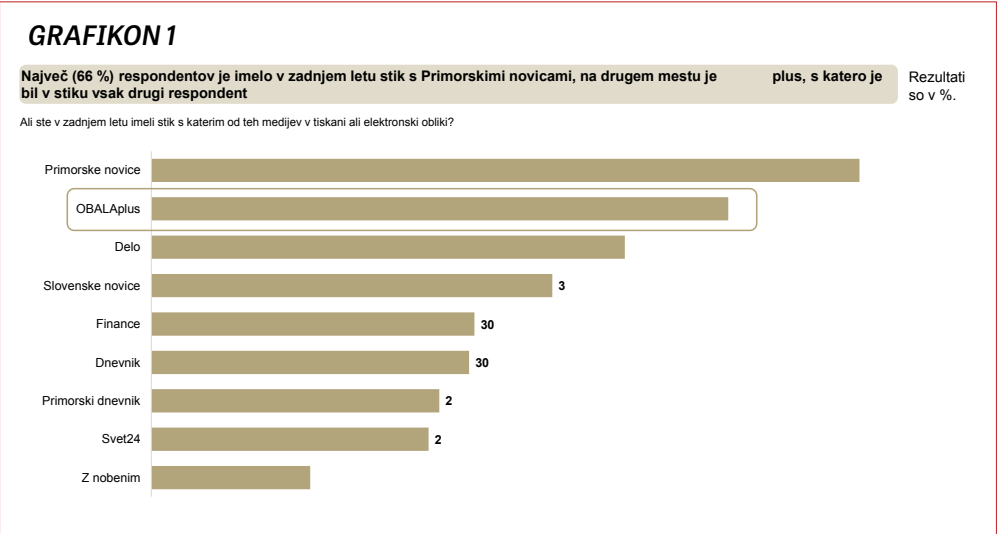
Pri drugih večjih tiskanih medijih je bil trend obraten. Delo so anketiranci letos navedli trikrat manj pogosto kot leta 2019, Slovenske novice pa petkrat manj pogosto. Še en izrazit premik kaže prepoznavnost OBALApplus. Leta 2019 je medij prepoznal približno vsak drugi anketiranec, letos ga prepoznajo skoraj štirje od petih. V primerjavi z letom 2019 se je delež povečal za več kot 20 odstotnih točk, medtem ko je prepoznavnost vseh drugih tiskanih medijev, zajetih v primerjavo, upadla.

Z OBALOPLUS JE BIL V STIKU VSAK DRUGI ANKETIRANEC
Prepoznavnost je eno, dejanski stik z medijem pa drugo. Mediana je zato preverila tudi, s katerimi mediji so bili anketiranci v zadnjem letu v stiku, bodisi v tiskani bodisi v elektronski obliki. Največ, 66 odstotkov anketirancev, je bilo v zadnjem letu v stiku s Primorskimi novicami. OBALApplus je na drugem mestu – z njo je bilo v stiku 54 odstotkov oziroma vsak drugi anketiranec **[GRAFIKON 1: Stik z mediji v zadnjem letu – 2026].**

Primerjava z letom 2019 pokaže drugačno smer kot pri drugih medijih: z OBALOpplus je bilo letos v stiku

za 16 odstotnih točk več anketirancev, medtem ko se je pri vseh drugih primerjanih medijih delež zmanjšal. OBALApplus se je tako prebila na drugo mesto, takoj za Primorskimi novicami. **[GRAFIKON 2: Stik z mediji – primerjava 2026 in 2019].**

DO NOVIC NAJPOGOSTEJE PREK SPLETNIH ISKALNIKOV
Kako pa danes sploh prihajamo do novic? Raziskava je preverila tudi bralne navade in načine dostopanja do slovenskih novičarskih portalov. Največ, 35 odstotkov anketirancev, do novičarskih portalov dostopa prek zadetkov spletnih iskalnikov, kot je Google. Sledijo aplikacije na mobilnih telefonih in tablicah ter zaznamki oziroma shranjene spletne strani. Najmanj pogost med navedenimi načini dostopa so povezave na družbenih omrežjih **[GRAFIKON 3: Bralne navade].**

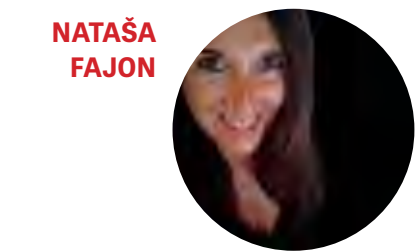
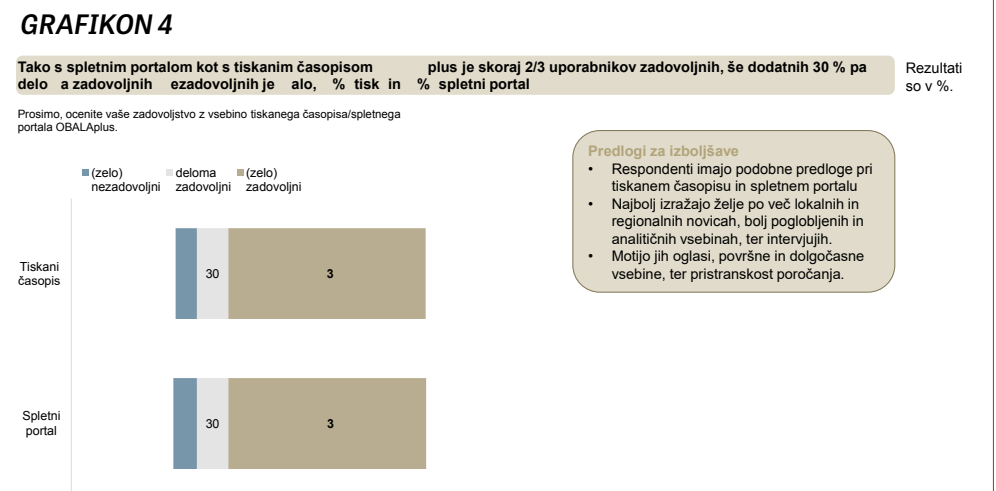

Zanimivo je tudi, kako temeljito spremljamo vsebine, ki pritegnejo našo pozornost. Največ anketirancev, 36 odstotkov, večino objav, ki jih zanimajo, spremlja v celoti. Še 31 odstotkov v celoti spremlja nekatere objave, ki jih zanimajo. Ko gre za vrsto vsebin, eno tretjino anketirancev najbolj zanimajo kratke novice, eno četrtino pa poglobljeni članki. Sledijo podcasti, intervjuji in kolumnne.

ZAKAJ KLJUB SPLETU ŠE VEDNO IZBEREMO PAPIR?
Čeprav so novice danes le nekaj klikov stran, papir za številne bralce ohranja svoje prednosti. Najpogostejši razlog za branje tiskane izdaje je boljša preglednost, sledijo bolj osebna izkušnja branja, tradicija in ugled časopisa ter manj informacijskega šuma. Pomembno ostaja tudi, kdo za novinarsko vsebino stoji. Na vprašanje, kako pomembno se jim zdi, da je novinarski prispevek delo konkretnega novinarja oziroma avtorja, ki je za vsebino odgovoren,

Raziskava je pokazala tudi, česa si bralci želijo več. Tako pri časopisu kot pri spletnem portalu izstopajo lokalne in regionalne novice, bolj poglobljene in analitične vsebine ter intervjuji. Motijo pa jih oglasi, površne in dolgočasne vsebine ter pristranskost poročanja. Malo manj kot polovica naših bralcev si želi tudi, da bi OBALApplus izhajala pogostejše kot enkrat na mesec. Sedem let je v medijskem svetu dolgo obdobje. Spreminjajo se načini, kako prihajamo do novic, in navade, kako jih beremo. Primerjava obeh raziskav pa kaže, da je OBALApplus v tem času svojo prisotnost med prebivalci štirih obalnih občin okrepila: spontani priklic medija se je več kot podvojil, povečala se je njegova prepoznavnost, pri stiku z mediji pa je OBALApplus edini med primerjanimi mediji, ki je glede na leto 2019 zabeležila rast.

je 84 odstotkov anketirancev odgovorilo, da jim je to pomembno. OBALApplus enkrat mesečno brezplačno prihaja v poštne nabiralnike, posamezen izvod pa pogosto ne ostane le pri enem bralcu. Pri skoraj dveh tretjinah tistih, ki časopis prelistajo, ga prelista še kdo drug v njihovem gospodinjstvu.

SKORAJ DVE TRETJINI UPORABNIKOV ZADOVOLJNIH Z OBALOPLUS
In kako so bralci zadovoljni z OBALOpplus? Tako s spletnim portalom kot s tiskanim časopisom je zadovoljnih skoraj dve tretjini uporabnikov, še dodatnih 30 odstotkov pa je deloma zadovoljnih. Nezadovoljnih je malo: sedem odstotkov s tiskanim časopisom in osem odstotkov s spletnim portalom. **[GRAFIKON 4: Zadovoljstvo z OBALApplus in predlogi za izboljšave]**

OD PRAVA DO MASTERCHEFA

Ankarančan Tilen Zonta kuha svojo življenjsko zgodbo

ČEPRAV JE SVOJO POKLICNO POT ZGRADIL NA PRAVU, GA JE SRCE VEDNO VLEKLO TUDI V SVET USTVARJALNOSTI, KULTURE IN KULINARIKE. 32-LETNI TILEN ZONTA IZ ANKARANA, LETOŠNJI TEKMOVALEC PRILJUBLJENEGA KUHARSKEGA TEKMOVANJA MASTERCHEF SLOVENIJA, JE LJUBEZEN DO KUHANJA RAZVIJAL POČASI, S POTOVANJI, SPOZNAVANJEM RAZLIČNIH KULTUR IN ŽIVLJENJSKIMI IZKUŠNJAMI, KI SO GA OBLIKOVALE TAKO OSEBNO KOT PROFESIONALNO. DANES KOT SAMOUK S PONOSOM PREDSTAVLJA OBALO, PRI KUHANJU PA ZDRUŽUJE MEDITERANSKE KORENINE, NAVDIH IZ TUJINE, SPOŠTOVANJE DO LOKALNIH SESTAVIN TER TRAJNOSTNI ODNOS DO HRANE.

LJUBEZEN DO HRANE MU JE BILA POLOŽENA V ZIBELKO

Od vedno je imel rad dobro hrano, doma pa so vedno jedli kakovostno.

»Domače okolje je pomembno vplivalo name in na mojo afiniteto do kuhanja. Primorci smo znani po tem, da radi dobro jemo in dobro kuhamo, da znamo ceniti kakovostne sestavine in iz njih izvleči najboljše okuse. Če temu dodamo še ščepec našega temperamenta, odprtosti in gostoljubnosti, je to recept za kulinarčni uspeh. Sam pa obožujem morsko hrano, še posebej ribe, pa tudi različne rižote in testenine. Doma pridelujemo tudi oljčno olje, zato je zame to tako nepogrešljiva sestavina, kot sta sol in poper. Tartufe sem oboževal že kot otrok in jih še danes zelo rad uporabljam pri kuhanju. Poleg tega pogosto posegam po mediteranskih zeliščih ter sadju in zelenjavi, ki uspevata na domačem vrtu. Posebno častno mesto pa pripada tudi najboljšima spremljevalcema – refošku in malvaziji, brez njiju preprosto ne gre. To smo mi, to je naš dom in to je kulinarčna tradicija, ki jo moramo ohranjati, negovati in, zakaj pa ne, tudi nadgrajevati,« pravi Tilen, ki je bil kot otrok zelo izbirčen.

Z leti se je razvil v kar velikega gurmana. Danes ni več tako izbirčen in je praktično vse, obožuje zelenjavo, še posebej stročnice, pa tudi sire, ribe in testenine. Nekoliko bolj zadržan je pri mesnih izdelkih, ne zato, ker jih ne bi maral, ampak ker meni, da kot družba pojemo preveč mesa in da bi lahko vsak izmed nas z zmanjšanjem količine zaužitega mesa vsaj nekoliko pripomogel k blaženju vpliva na okolje. Črto pa bi potegnil pri jedeh, ki so povezane z očitnim trpljenjem živali, denimo foie gras.

OD ITALIJE DO INDIJE

Kuhati je začel šele, ko je odšel študirat v Ljubljano, nekoliko resneje pa, ko je sam živel v tujini.

»Ko sem se vrnil z enoletne izmenjave v Franciji in s potovanja po Italiji, kjer so me s svojo strastjo do kulinarike nalezli italijanski kolegi, in sem domačim želel poustvariti parmigiano di melanzane, ni bilo več poti nazaj. Spomnim se prvega grižljaja te jedi, ki me je s svojo polnostjo in aromatičnostjo ponesel na povsem drugo raven. Še danes najraje pripravljam zelenjavne jedi iz mediteranske kuhinje, ki je tudi najbližje mojemu srcu,« pravi Tilen, na katerega je poleg že omenjene Italije v kulinaricnem smislu močno vplivala tudi Indija.

Med magistrskim študijem v Londonu je spoznal in se zbližal z indijskimi kolegi, s katerimi je ostal v stiku in jih kasneje tudi večkrat obiskal. Ker mu je služba omogočala delo na daljavo, je lahko več mesecev preživel z njimi, spoznal njihove družine, se udeležil porok in različnih praznovanj, potoval po različnih delih države ter z veliko radovednostjo spoznaval njihovo kulturo in običaje.

»Pomemben del indijske dediščine je tudi kulinarika,

ki je tako izjemno raznolika in bogata, da si jo je skoraj težko predstavljati, dokler je ne doživiš. Indija me je zato naučila predvsem tega, kako pomembna je pri kuhanju kombinacija začimb, tekstur in tehnik ter kako zelo je lahko hrana povezana s kulturo, tradicijo in ljudmi, ki jo pripravljajo,« pravi Tilen, ki mu je ravno kuhanje pomagalo prebroditi velike življenjske preizkušnje.

KUHANJE MU JE BILO V TOLAŽBO

Med epidemijo se je soočil s težko odločitvijo, da opusti takratne načrte o odvetniški karieri v Londonu in se vrne domov, kjer je želel negotovo obdobje preživeti z najbližjimi. Nenadna sprememba življenjskega ritma, socialna izolacija in splošno nezadovoljstvo, ki je zaznamovalo tisti čas, so ga spodbudili, da se je ustavil, zazrl vase in pri sebi razčistil marsikaj.

»Ko mi je bilo najtežje in nisem vedno vedel, kaj naj počnem sam s sabo, sem se zatekel v kuhinjo. Tam sem našel svoj mir in tiho zavetje. Za nekaj časa je zunanji svet prenehal obstajati – obstajali smo samo jaz, moj kuharski nož, predpasnik in sestavine, ki so se pred mojimi očmi počasi spreminjale v nekaj novega. Kuhanje mi je dalo občutek reda in nadzora v času, ko je bilo okoli mene zelo malo stvari, ki bi jih lahko zares nadzoroval. Hkrati pa je bilo v tem nekaj izjemno ustvarjalnega in pomirjujočega.

KRAS NA KROŽNIKU

Zdaj je še vedno v fazi odkrivanja novega okolja, običajev in lokalnih posebnosti. Potrebo po odkrivanju širnega sveta je nekoliko nadomestila želja po razi-

skovanju kraških vasic in dobrih gostiln, izletih v naravo ter preprostem opazovanju spreminjanja letnih časov.

Na Krasu ga v kulinaricnem smislu najbolj privlačijo lokalne sestavine, do katerih lahko dostopa praktično pri samem izvoru – kraški pršut, teran, ovčji sir, med, divja zelišča, šparglji, gobe in tartufi. Vse to naravnost obožuje in srce mu poje, ko lahko iz teh sestavin ustvarja svoje jedi.

»Če bi moral na enem krožniku združiti oba svetova, bi verjetno uporabil koncept »mare e monti« – spajanja morskih okusov z aromami višje ležečega gozdnega zaledja. Denimo raviol, polnjen s škampovim nadevom, skuto in limonino lupinico, ki bi ga prelil z nežno masleno gobovo omako z malvazijo, dodal zeliščno olje, kremasto espumo in prah kraškega pršuta. Tako bi na enem krožniku združil morje, Kras in nekaj svoje osebne kulinaricne zgodbe.«

PRELOMNICA MASTERCHEF

Njegova pot v MasterChef kuhinjo je bila posledica različnih dogodkov in precej spontane odločitve. Želel si je novega izziva, s katerim bi stopil iz cone udobja.

»Vedel sem, da me bo pritisk sodelovanja v tekmovanju spodbudil, da si bom pridobil veliko znanja na različnih kulinaricnih področjih ter da bom lahko na tak način izpilil svoje kuharske tehnike. Pred kamero sem že kuhal, tudi z javnim nastopanjem nikoli nisem imel težav, zato me to ni posebej skrbelo. Izkazalo se je, da kuhanje v takšnih okoliščinah sploh ni tako težko, kot se morda sliši. Ko kuhaš osredotočeno, vse drugo za nekaj časa izgine, pritisk pa iz tebe pogosto izvleče najboljše. In kar je najpomembnejše – na koncu neizmerno uživaš. Pred vstopom v tekmovanje sem si ogledal kar nekaj epizod MasterChefa. Vsi trije sodniki so mi prirasli k srcu, vsak na svoj način. Karim je neizpodbitna avtoriteta na področju sladic, kjer sam nimam toliko kilometrine kot pri slanih jedeh, zato do njega gojim določeno strahospoštovanje in v njem vidim predvsem vir novega znanja. Mojmir je chef z veliko začetnico in me navdušuje s svojim sodobnim pristopom h kuhanju, natančnostjo in razmišljanjem zunaj ustaljenih okvirov. Pri Luki pa velikokrat prepoznam nekaj sebe – veliko srčnosti, iskreno veselje do kuhanja in še večji užitek, ko nekaj dobrega poješ,« pravi Tilen, ki se v MasterChef ni prijavil zato, da bi zmagal.

ANDREJA
COMINO

OBOŽUJE SVOJ MIR

»Zaljubljen sem v življenje in ga poskušam zajemati s polno žlico. Počasi pa se tudi učim, da to ne pomeni nujno, da moram biti ves čas nekje ali nekaj početi, ampak da se znam ustaviti, biti prisoten pri tem, kar počnem, in uživati tudi v povsem preprostih trenutkih. Verjetno je prav v tem danes zame največ veselja – v dobrih ljudeh, naravi, hrani, novih izkušnjah in občutku, da življenje zares živim.

Za zdaj še nisem zares našel prave kombinacije med pravom in kulinariko. Morda bo to področje raziskovanja avtorskopravne zaščite receptov in geografskih označb porekla. Vsekakor si v pravo želim ostati, ker imam rad svoje delo in intelektualno spodbudno okolje, v katerega sem vpet. Služba mi hkrati omogoča finančno stabilnost, zaradi katere lahko v prostem času razvijam tudi druge interese, ki me veselijo. Vsaj del tega časa pa želim vedno bolj posvetiti kulinariki. Trenutno na Krasu zaključujemo družinski projekt prenove stare domačije v Pliskovici. Vrata svojega novega doma in kuhinje želim odpreti tudi javnosti ter zaključene družbe povabiti na kulinaricno obarvana doživetja. Ideja je ustvariti prostor, kjer se za nekaj dni odklopimo od zunanjega sveta, upočasnimo in se posvetimo sebi ter stiku s hrano. Skupaj bi kuhali, jogirali, odkrivali okoliško naravo in se zvečer podružili ob ognju in kozarčku dobrega vina,« sklene.

Koprška rock zasedba Liquid Gasoline

NA PRAGU SREDNJE ŠOLE SO PREIGRAVALI ROCK KLASIKE, NATO PA SE ODLOČILI, DA BODO ZAČELI PISATI SVOJE SKLADBE. TRI LETA POZNEJE JE KOPRSKA ZASEDBA LIQUID GASOLINE IZDALA PRVENEC LOADING ..., KONCEPTUALNI ALBUM O ČLOVEKU, KI SE V SVETU TEHNOLOGIJE POČASI SPREMINJA V NJENEGA UJETNIKA. MLADOSTNIŠKA ENERGIJA, IZRAZITI KITARSKI RIFI, BASOVSKÉ LINIJE, SPEVNI REFRENI IN EKSPRESIVNI VOKALI SO TAKO POSTAVLJENI V ZGODBO O VPRAŠANJU, KI JE ZA GENERACIJO, ODRASLO S TELEFONI IN DRUŽBENIMI OMREŽJI, ŠE POSEBEJ NEPOSREDNO: KOLIKO TEHNOLOGIJE LAHKO SPUSTIMO V SVOJE ŽIVLJENJE, NE DA BI PRI TEM IZGUBILI NEKAJ ČLOVEŠKEGA.

Liquid Gasoline so nastali leta 2023. Takrat so bili še na pragu srednje šole, glasba pa zanje ni bila več samo preigravanje tujih skladb. »Povezala nas je želja po lastnem izražanju in ustvarjanju svojih komadov. Do takrat smo igrali že kar nekaj let in preigrali vse klasične (in manj klasične) rock priredbe, potem pa smo začeli ustvarjati lastne komade in bend je za nas dobil povsem drugačen pomen,« pravijo člani skupine – Jurij Škerlič, vokal in kitara, Bor Prinčič, kitara, in Maj Pucer, bobni. Pri prvih korakih v studijskem ustvarjanju sta jim pomagala Boštjan Andrejč – Bushy in Gaber Radojevič, ki sta jih uvedla v proces snemanja. Njihov prvi singel Kitsch je bil tako tudi pomembna izkušnja pri iskanju lastnega izraza. Pozneje so se avtorsko še razvijali in s skladbami iskali zvok, ki bi bil njihov. Tudi ideja za album Loading ... se ni rodila kot vnaprej izdelan koncept. Skladbe so nastajale posamično, šele pozneje pa so člani ugotovili, da jih povezujejo podobne teme. »Z Denisom (Horvatom, op. a.) smo začeli ustvarjati posamezne pesmi oziroma single, ki smo jih šele pozneje povezali v smiselno celoto. Opazili smo, da se določene tematike ponavljajo in dobro ujemajo, zato smo našli rdečo nit. Nič ni bilo na silo, z introm in dvema interludoma pa se je ta povezava še nadgradila,« pojasnjujejo.

OD ČLOVEKA DO STROJA

Na desetih skladbah se tako izriše zgodba o postopnem prehanju človeka v digitalni svet. Album je razdeljen na dva dela. V prvem je človek še človek, nato pa se po vmesni glasbeni ločnici začne njegova preobrazba. Skladbe, kot so Utrip, Z glavo skozi zid, Ni prostora, Neznani in Kdo naredil ti bo dan?, odpirajo prostor za drugo polovico albuma, v kateri je človeška plat vse bolj zabrisana. Samo še naprej, Priznajva, Strah in Sanje vodijo do zaključka z naslovno simboliko – skladbe Robot. Tehnologije skupina pri tem ne razume kot sovražnika. Njeno sporočilo je prej opozorilo, naj ji človek ne prepusti popolnoma svojega življenja. »Rekli bi, da morda še ni gospodar, vendar smo želeli poudariti prav to: tehnologiji ne nasprotujemo, ampak jo moramo začeti uporabljati pametno. Samo tako lahko vsak pri sebi ohrani svojo človečnost in kreativnost, zaradi katerih je drugačen in ki ju tehnologija ne zmore nadomestiti,« pravijo. Tudi sami se morajo vsak dan odločati, koliko prostora bo tehnologija zavzela v njihovem življenju. Kot generacija, ki je odrasla s telefoni, družbenimi omrežji in algoritmi, se ji namreč težko povsem izognejo. »Mogoče je zagotovo, vendar si potem hitro odmaknjen od dogajanja, zato je po eni strani prav, da si del tega ekosistema. Konec koncev tudi mi ne bi mogli delovati tako, kot delujemo, če ne bi imeli ves čas telefonov pri roki. Treba se je samo naučiti delati s tehnologijo in si jo podrediti, uporabljati zgolj kot orodje, ki olajša vsakdan,« menijo člani zasedbe. Vseeno se jim zdi, da smo

vse bližje ravnovesju med prisotnostjo na družbenih omrežjih in uživanjem v ustvarjanju. »Treba je najti sredino,« pravijo.

ČAS KOT NAJVEČJA IZGUBA

Če album govori o tem, da se človek spreminja v stroj, je to po njihovih besedah predvsem svarilo in hkrati nekoliko ironičen pogled na tehnologijo. Največja nevarnost ni nujno izguba ustvarjalnosti ali zasebnosti, temveč nekaj bolj vsakdanjega – čas. »Morda nam tehnologija res najbolj od vsega jemlje čas. Tisti, ki si v današnjem vedno hitrejšem načinu življenja najde še čas zase, je za nas premagal tehnologijo,« pravijo. Podobno razmišljajo tudi o umetni inteligenci in njenem vse večjem vplivu na glasbo. Čeprav pričakujejo, da se bo vloga glasbenikov spreminjala, ne verjamejo, da lahko računalnik popolnoma nadomesti človeka: »Vloga glasbenikov se zelo spreminja in se bo tudi v prihodnje, predvsem v smeri zabave v živo in koncertov, saj tega računalnik zares nikoli ne bo mogel ustvariti.«

Tudi pri samem ustvarjanju glasbe umetni inteligenci pripisujejo določene omejitve. »Kar se tiče ustvarjanja glasbe, tudi menimo, da ima umetna inteligenca omejitve, ki jih ljudje nimamo. Na voljo ima omejen nabor podatkov, kreativnosti in človeškega pridiha pa ne bo nikoli dosegla,« pravijo.

PRVENEC KOT ZAČETEK

Loading ... je nastajal v sodelovanju s producentom Denisom Horvatom v piranskem studiu Tartini. Njihovo sodelovanje traja že približno dve leti, vse od skladbe Utrip, skozi snemanje pa so člani postopoma oblikovali zvok, ki ga želijo predstaviti tudi širšemu občinstvu. Skupina je v treh letih nastopila na različnih dogodkih na Primorskem, med drugim na Portoroški noči in Caprisovem koncertu, pa tudi kot predskupina domačim glasbenim izvajalcem. Zdaj želijo narediti korak naprej. Letos so opravili maturo, iz-

EVA
BRANC

dali prvenec in se odpravljajo v študijske klopi, glasbe pa ne nameravajo postaviti na stranski tir. »Vsekakor imamo resen načrt za prihodnost. Seveda bomo zraven tudi študirali, vendar vemo, kaj hočemo, in se ne omejujemo. Res bi radi svoj zvok približali slovenski glasbeni sceni, predvsem mladim, saj menimo, da podobnega ni veliko. Tujine pa se tudi nikoli ne branimo,« še pravijo.

V piranski pokopališki cerkvi izvirna neogotska poslikava

V NOTRANJOSTI POKOPALIŠKE CERKVE SV. MOHORJA IN FORTUNATA NA ZGODOVINSKEM PIRANSKEM POKOPALIŠČU OD KONCA AVGUSTA POTEKAJO KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKA DELA, S KATERIMI SE POSTOPIOMA RAZKRIVA IN OHRANJA PRVOTNA DEKORATIVNA POSLIKAVA IZ 19. STOLETJA. POSEG IZVAJA EKIPA AKADEMIJE ZA LIKOVNO UMETNOST IN OBLIKOVANJE UNIVERZE V LJUBLJANI, VREDNOST DEL PA ZNAŠA NEKAJ MANJ KOT 25 TISOČ EVROV.

Cerkev sv. Mohorja in Fortunata je bila zasnovana sredi 19. stoletja v neogotskem slogu. Njeno notranjost zaznamujejo profilirana rebra, štukaturni elementi in dekorativne poslikave, ki so bile skozi čas večkrat prekrile z novjšimi opleski. Raziskave so pod njimi razkrile prvotno poslikavo v tehniki secco z motivi **modrega zvezdnega neba, iluzionistične arhitekture ter imitacij kamna in marmorja**. Pred začetkom del so strokovnjaki izvedli sondiranja in preizkuse različnih metod odstranjevanja kasnejših barvnih plasti. Ugotovili so, da je izvirna poslikava kljub lokalnim poškodbam razmeroma dobro

ohranjena, vendar na posameznih mestih zelo občutljiva.

PLAST ZA PLASTJO DO PRVOTNE PODOBE

Glavnino del predstavlja **postopno odstranjevanje kasnejših**

preslikav in odkrivanje originalne dekoracije na stenah, svodu in štukaturnih elementih. Zaradi različnih materialov in stopnje ohranjenosti je treba način dela prilagajati posameznim površinam. Na nekaterih delih se preslikave odstranjujejo mehansko s skalpelom, druge z mehkejšimi postopki, ki minimalno posegajo v občutljivo originalno plast. Posebna previdnost je potrebna pri modri poslikavi svoda z zvezdami. Ob odkrivanju poslikav pote-

kajo tudi utrjevanje oslabljenih barvnih plasti, lokalno kitanje poškodovanih delov ter po potrebi retuširanje in toniranje. Namen posega je **ohraniti čim več izvirne poslikave in ponovno vzpostaviti njeno berljivost**.

DELO KOT PRAKTIČNO IZOBRAŽEVANJE NOVE GENERACIJE RESTAVRATORJEV

Na terenu sodeluje **od šest do osem študentk konservatorstva-restavradorstva pod mentorstvom izr. prof. dr. Blaža Šemeta** ter restavratorka. Projekt tako poleg varovanja pomembne kulturne dediščine predstavlja tudi dragoceno praktično izkušnjo za prihodnje konservatorke-restavratorka. Dela bodo ob stalni prisotnosti najmanj petih izvajalcev trajala do začetka oktobra, ob večjem številu sodelujočih konservatorjev-restavradorjev pa se lahko zaključijo tudi prej.

Največji moški modni trendi te jeseni

Ključni kosi, ki bodo defnirali moško modo letošnje jeseni.

Jesen počasi trka na vrata in zdaj je pravi čas, da se tudi moški pripravijo na novosti, s katerimi bodo lahko osvežili svojo garderobo. Dobra novica je, da za aktualen jesenski videz ni treba popolnoma prenoviti omare. Ključ je v nekaj vsestranskih kosih, ki jih lahko med seboj kombiniramo. Poleg že znanih trendov, kot so žamet, krojena oziroma elegantna oblačila in živalski vzorci, se pojavljajo tudi zanimive nove smernice. Med najpomembnejšimi so rdeča barva v vseh svojih odtenkih, parka, ki jo lahko nosimo tudi z bolj formalnimi oblačili, in črtasti vzorec.

STRAST DO RDEČE

Tako kot v ženski modi bo rdeča barva tudi pri moških eden ključnih trendov letošnje jesensko-zimske sezone. Pravzaprav bo ognjeno rdeča ena najbolj opaznih barv sezone. Opazili smo jo pri znamkah, kot so Tom Ford, Louis Vuitton, Dior Men, Moncler in Polo Ralph Lauren. Barva strasti bo še posebej izrazita na kosih iz gladkega žameta, bordo odtenki pa zlasti pri usnjenih kosih.

PARKA TUDI S SUKNJIČEM IN KRAVATO

Za vse, ki se spominjajo eskimskih jaken in devetdesetih let, je vrnitev parke zagotovo dobrodošla. V šestdesetih letih se je iz vojaških uniform preselila v britansko mladinsko kulturo. V Londonu so jo nosili čez bolj urejena oblačila, saj jih je ščitila pred dežjem, hkrati pa ohranjala urbani značaj. Po letu 2010 je doživela bolj teatralno in modno reinterpretacijo ter izgubila del svoje vojaške togosti. Jeseni 2026 ostaja nekje med funkcionalnostjo in luksuzom, kar le še potrjuje njeno vsestranskost. V ulični modi je znova idealen kos za ustvarjanje večplastnih outfitov s sproščnim značajem. Klasično vojaško zeleno nadomeščajo mornar-

sko modri in sivi odtenki, v novi sezoni pa jo lahko nosimo celo s suknjičem in kravato. Tako ni več rezervirana le za športne in manj formalne priložnosti.

PULOVERJI BODO V OSPREDJU

Puloverji, jopice in lažje pletenine so ključni za jesensko plastenje. Pullover čez srajco ustvari bolj urejen videz, medtem ko kombinacija pletenine in kavbojk ostaja sproščena. Pri kombiniranju je pomembna igra tekstur: izrazito teksturiran pullover naj spremljajo bolj umirjene hlače, medtem ko lahko preprost pullover kombiniramo z nekoliko bolj izrazito srajco.

Na splošno bo v ospredju želja po toplih in udobnih pleteninah, ki jih lahko ob primernem vremenu nosimo tudi brez suknjiča.

Zelo »in« bodo predvsem oversize modeli, debelo pleteni pulloverji in različice z visokim ovratnikom. Prijubljeni bodo tudi pleteni brezrokavniki z izrazitimi vintage vzorci. Najnovejše mednarodne modne revije napovedujejo tudi veliko vrnitev klasičnih tankih navpičnih črt.

BARVE JESENI 2026

Jesenska paleta temelji na toplih naravnih odtenkih. Poleg že omenjene rdeče bodo prevladovali rjava, kamelja, bež, kaki in rjasto oranžna.

Za kontrast se dobro obnesejo temnejši odtenki, predvsem mornarsko modra in temen denim. Pravilo je sicer

ANDREJA
ČMAJ FAKIN

preprosto: ni treba uporabiti veliko barv. Dva ali trije odtenki so pogosto dovolj za skladen videz.

Med preverjenimi kombinacijami je temen denim z bež pletenino in rjava jakno, ki ustvari klasičen, topel videz, medtem ko kaki hlače z ekru srajco in kameljo overshirt jakno de-

lujejo sproščeno, a še vedno urejeno. Modre kavbojke z rjavim pulloverjem in belo majico ustvarijo preprosto, vsakdanjo kombinacijo, ki je vedno zanesljiva, bež hlače s svetlo modro srajco in mornarsko modro jakno pa videzu dodajo svežino in nekoliko elegantnejšo noto.

POVEZUJEMO GENERACIJE Beton z nižjim ogličnim odtisom

Alpacem Beton proizvaja in trži tudi betone z nižjim ogličnim odtisom, ki združujejo okolju prijazno gradnjo z vrhunsko kakovostjo in zanesljivostjo. Zavezanost trajnostnemu in odgovornemu delovanju dodatno potrjuje certifikat CSC (*Concrete Sustainability Council*), ki ga je podjetje kot prvo v Sloveniji prejelo za svoje betonarne v Dekanih, Črnotičah in Solkanu.

Z betoni Alpacem Beton tako gradnja objektov postaja del trajnostnih rešitev za prihodnost.

Alpacem Beton, d.o.o.,
Dekani 3c, 6271 Dekani
www.alpacem.si

Alpacem

PREVERJAMO URBANE MITE

Ko mačke ni doma ...

PONAVADI SE LJUDJE DELIMO NA TISTE, KI IMAJO BOLJ RADI PSE, IN TISTE, KI SO JIM LJUBŠE MAČKE. IN PRAV ZA SLEDNJE BO TOKRATNA RUBRIKA PREVERJAMO URBANE MITE. MAČKE SO NAMREČ ZELO PRILJUBLJENE HIŠNE ŽIVALI IN VELIKO LJUDI SI ŽIVLJENJA BREZ NJIH SKORAJ NE PREDSTAVLJA. SO PRIKUPNE, IGRIVE, VČASIH PA TUDI PRECEJ SKRIVNOSTNE IN SAMOSVOJE, KAR JIH DELA ŠE POSEBEJ ZANIMIVE. PRAV ZARADI NJIHOVEGA POSEBNEGA VEDENJA JE O NJIH NASTALO VELIKO RAZLIČNIH ZGODB IN PREPRIČANJ. NEKATERI LJUDJE NA PRIMER VERJAMEJO, DA MAČKE VEDNO PRISTANEJO NA NOGAH, DA SO POPOLNOMA SAMOTARSKÉ ALI DA PREDENJE VEDNO POMENI, DA SO SREČNE. VENDAR VSE TO NI ČISTO RES. PA POGLEJMO!

Mačke vedno pristanejo na nogah.

Ne drži. Veliko ljudi verjame, da mačka pri padcu vedno pristane na nogah in se zato ne more poškodovati. Res je, da imajo mačke zelo dober občutek za ravnotežje in poseben refleks, zaradi katerega lahko med padanjem obrnejo svoje telo ter pogosto pristanejo na nogah. Vendar to ne pomeni, da so neuničljive in da imajo, kot radi rečemo, devet življenj. Pri padcu z večje višine se lahko mačka resno poškoduje, saj lahko pride do zlomov, poškodb notranjih organov ali drugih poškodb. Zato je pomembno, da so okna in balkoni v stanovanjih, kjer živijo mačke, ustrezno zaščiteni.

Mačke so samotarske živali.

Delno drži. Mačke pogosto veljajo za samotarske in hladne živali, ki ne potrebujejo družbe. Čeprav so bolj samostojne kot nekatere druge domače živali, to še ne pomeni, da ne potrebujejo pozornosti in druženja. Številne mačke se zelo navežejo na svoje lastnike. Nekatere rade sedijo v naročju, se igrajo, sledijo človeku po stanovanju ali spijo ob njem. Njihova potreba po družbi je odvisna od

posamezne mačke, njenega značaja in preteklih izkušenj.

Če mačka prede, je vedno zadovoljna. Ne drži. Predenje je eden najbolj prepoznavnih mačjih zvokov. Pogosto ga povezujemo z zadovoljstvom, vendar predenje ne pomeni

vedno, da je mačka srečna. Mačke lahko predejo tudi takrat, ko so prestrašene, pod stresom, poškodovane ali bolne. Predenje je lahko način, s katerim se umirijo oziroma odzivajo na neprijetno situacijo. Zato moramo pri ocenjevanju počutja mačke opazovati tudi njeno vedenje, držo telesa, ušesa, rep in druge znake.

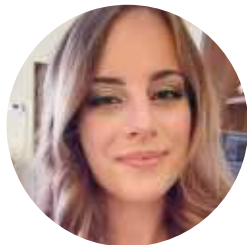
Mačk se ne da ničesar naučiti. Ne drži. Ker so mačke bolj samostojne od psov, nekateri menijo, da jih ni mogoče ničesar naučiti. To ni res. Mačke se lahko naučijo različnih vedenj in pravil, vendar je način učenja nekoliko drugačen. Z uporabo pozitivne spodbude, na primer priboljškov ali pohvale, se lahko mačka nauči uporabljati praskalnik, priti na klic, vstopiti v transportni boks ali izvajati preproste trike. Pomembno je, da je učenje kratko, potrpežljivo in prilagojeno posamezni mački.

Črna mačka prinaša nesrečo. Ne drži. Črne mačke so že dolgo povezane z različnimi vraževerji. Ponekod ljudje verjamejo, da prinašajo nesrečo, še posebej, če jim prekrizajo pot. V resnici barva mačjega kožuha nima nobene povezave s srečo ali nesrečo. Črne mačke so popolnoma enake kot druge mačke in si prav tako zaslužijo ljubezen in skrb.

Mačke vedno vidijo v popolni temi. Ne drži. Veliko ljudi misli, da mačke lahko vidijo tudi v popolni temi, vendar to ni res. Mačke imajo sicer zelo dober vid pri šibki svetlobi in lahko vidijo veliko bolje kot ljudje, vendar tudi one potrebujejo vsaj nekaj svetlobe, da lahko vidijo. Njihove oči so prilagojene predvsem na mrak, kar jim pomaga pri lovu in gibanju ponoči. Zato se lahko zdi, kot da v temi vidijo, čeprav v resnici izkoriščajo že zelo majhno količino svetlobe.

Ali ste vedeli?

- Mačke imajo na sprednjih tačkah pet prstov, na zadnjih pa štiri.
- Vsaka mačka ima edinstven vzorec na smršku, podobno kot imamo ljudje različne prstne odtise.
- Mačke lahko prespijo tudi 12–16 ur na dan.
- Njihov sluh je zelo občutljiv in zaznajo tudi zvoke, ki jih ljudje ne slišimo.
- Mačke veliko časa porabijo za čiščenje svojega kožuha.
- Mačke se z ljudmi pogosto sporazumevajo z mijavkanjem. Z različnimi zvoki nam lahko sporočajo, da so lačne, želijo pozornost ali jih kaj moti.
- Mačke se sporazumevajo tudi s svojim repom. Dvignjen rep pogosto pomeni, da je mačka sproščena in prijazna, medtem ko lahko hitro premikanje repa pomeni vznemirjenost ali nezadovoljstvo.
- Mačke se lahko na svoje lastnike zelo navežejo, čeprav tega ne pokažejo vedno na enak način kot psi.

MANCA
HRIBOVŠEK

Vrt v oktobru

OKTOBER JE SPET TU. ČE NAM BO VREME ŠE DOPUŠČALO, LAHKO TISTO, KAR SMO MED SUŠNIM OBDOBJEM OHRANILI NA NAŠIH VRTOVIH, POBEREMO ŠE V OKTOBRU. NAŠLA SE BO ŠE KAKŠNA KUMARICA, BUČKA, MELANCANA, RDEČA PESA, PA TUDI KAKŠEN BROKOLI IN FIŽOL. KONČUJE SE TUDI POBIRANJE BUČ, SAJ JIH MORAMO POSPRAVITI PRED MRAZOM.

Na gredice, kjer smo imeli paradižnike, melancane, bučke in druge vrtnine, ki z nižjimi temperaturami prenehajo z vegetacijo, lahko posejemo še zimske solate, radič, špinačo, blitvo in motovilec. Oktober je tudi primeren mesec za pripravo naših ilovnatih tal. V specializiranih trgovinah dobimo tudi precej sadik kapusnic, radičev, solat in druge zelenjave, ki jo lahko sadimo v jesenskem obdobju. V **zeliščnem vrtu** gre nabiranje zelišč proti koncu, saj rastline z nižanjem temperatur upočasnijo rast, zmanjšuje pa se tudi vsebnost učinkovin v njih. Skrbno jih pospravimo, da čim dlje ohranijo svoje učinkovine.

Priporočljivo je odstraniti plevel, poškodovane dele rastlin in odpadlo listje. Odmrle rastline prav tako odstranimo in jih nadomestimo z novimi, kakovostnimi, ki se bodo do zime lepo ukoreninile in spomladi z dodajanjem hranilnih snovi tudi bujno odgnale. Obdobje je primerno tudi za nabiranje semen na rastlinah, ki smo jih pustili, da na njih dozori. V **sadnem vrtu** je čas, ko pobiramo jabolka, hruške in kutine. Konec meseca nas začnejo s svojimi plodovi obdarjati tudi kakiji. Kaki ima zelo visoko hranilno vrednost in antioksidativno sposobnost ter veliko vitamina C. Uživamo ga lahko zelo dolgo, primeren je tudi za

sušenje. Oktober je tudi primeren čas za sajenje sadnega drevja, ribeza, kosmulj in drugega jagodičevja. Pri sajenju moramo vedno paziti, da je cepljeno mesto nad zemljo. Če je cepljeni del v zemlji, bo pogljal korenine in podlaga ne bo več vplivala na rast rastline. Konec meseca je tudi primeren čas za sajenje čebulic tulipanov, narcis, hijacint in drugih zgodaj spomladi cvetočih čebulnic. Rastline s svojimi lepimi barvnimi odtenki pričarajo pristrčno jesen. Obdobje je primerno tudi za sajenje trajnic, grmovnic in vrtnic ter za zasaditev novih živih mej. Opravimo lahko še obrezovanje listnatih živih mej.

Na **travnatih površinah** imamo v oktobru še precej dela. Dobro je površine prezračiti, da odstranimo suho in odmrlo travo. Odstranimo tudi odpadlo listje, ki ga v jesenskem obdobju odvržejo grmovnice in drevesa. Dodamo jesenski odmerek hranil z višjo vsebnostjo kalija, ki okrepi travne bilke, da lažje preživijo zimo. Košnjo opravimo redkeje, zvišamo pa tudi višino košnje. Če imamo na trati dele, kjer so travne bilke izginile, je priporočljivo opraviti dodatno setev. Namaikalni sistem imamo vključen po potrebi.

SAŠO
MEJAKstoritve
mariposa
za brezpilotno letenje

Za storitve Mariposa se lahko obrnete na

STANOVANJSKE
STORITVE IN OBJEKTI

POMORSKE STORITVE

EKOLOŠKE STORITVE

VAŠ POGLED POPELJEMO
TJA, KAMOR SAMI NE
BI MOGLI VARNO PRITI.

Tel.: +386 (0)5 9037340

E-pošta: mariposaservice@vondeconsulting.si

Naslov: Ankaranska cesta 5A, 6000 Koper

JESENSKI RECEPT

Lazanja v ponvi

Ko pomislimo na lazanko, si običajno predstavljamo velik pekač, pečico in več plasti pašte, omake ter sira.

Kaj pa, če bi lahko pripravili okusno lazanko kar v ponvi? Lazanja v ponvi je odlična izbira za dni, ko si želimo nekaj okusnega in nasitnega, vendar za pripravo ne želimo porabiti preveč časa (in ko se nam ne da čistiti kuhinje). Pri tem receptu potrebujemo samo eno večjo ponev in nekaj preprostih sestavin. Celotna jed je pripravljena v približno 30 minutah, recept pa je primeren za štiri osebe.

SESTAVINE ZA 4 OSEBE:

- 7 listov pašte za lazanko
- oljčno olje
- večja rdeča čebula in nekaj strokov česna
- 450 g mletega mesa
- 500 ml paradižnikove omake
- 100 g mlade špinache
- 80 g rikote ali pasirane skute
- 100 g naribane mocarele
- 40 g parmezana
- sveža bazilika
- sol in ostale začimbe po okusu

POSTOPEK

Najprej v večji ponvi segrejemo oljčno olje. Dodamo drobno sesekljano čebulo in jo na srednjem ognju pražimo približno 2-3 minute, da se zmehča in postekleni. Nato dodamo sesekljan česen in pražimo še približno 30 sekund, da zadiši, vendar ne porjavi (če česen porjavi, bo jed pustil grenak priokus). Dodamo mleto meso in ga med mešanjem pražimo približno 5-7 minut, da lepo porjavi in se enakomerno speče. Med praženjem dodamo sol, poper, origano, mleto rdečo papriko in malo bazilike. Če imate radi nekoliko bolj pikanten okus, lahko dodate tudi ščepec čilija. Ko je meso pečeno, dodamo paradižnikovo omako in približno 150 ml vode. Vse skupaj dobro premešamo in pustimo, da zavre. Omako poskusimo in po potrebi dodamo še malo soli, popra ali drugih začimb. Liste lazanje nalomimo na večje kose in jih položimo neposredno v ponev z omako. Poskrbimo, da so testenine čim bolj prekrite z omako, saj se bodo tako med kuhanjem lepo zmehčale. Ponev pokrijemo in na zmernem ognju kuhamo približno 15-20 minut. Vmes jed nekajkrat nežno premešamo, da se testenine ne sprimejo. Če postane

omaka pregosta, dodamo še malo vode. Ko so testenine mehke, dodamo mlado špinacho in kuhamo še nekaj minut, da oveni. Nato po vrhu razporedimo rikoto ter potresemo z naribano mocarelo in parmezanom. Ponev pokrijemo in kuhamo še nekaj minut, da se sir stopi. Na koncu dodamo nekaj svežih listov bazilike. Lazanja je pripravljena in jo lahko postrežemo kar iz ponve. Ni časa, ni volje do kuhanja, ni energije za čiščenje in pospravljanje kuhinje, lakota pa je še vedno velika? Rešitev je lazanja v ponvi. Preizkusite in mi fotke pošljite na manca.hribovsek@obalaplus.si.

MANCA HRIBOVŠEK

SLOVANSKI KNEZ, KI JE V LETIH 823-88 VODIL MOČNO SLOVANSKO PLEMENSKO ZVEZO	BIBLIJSKI PRVI ČLOVEK	ZAČETEK ABECEDNE AMERIŠKE IGRE	OTOK ČAROVNICE KIRKE IZ HOMERJEVE ODISEJE, TUDI AIA, AJAJA	URBAN ACMAN	PRVA ČRNA IMENA KOŠARKARJA DONČIČA	MADŽARSKI POLITIK BELA	VEČJA, V STRUGI TEKOČA VODA	VRHUNSKI ŠPORTNIK, PRVAK	21 ČRNA ABECEDNE	ITALIJANSKI SKLADATELJ GIUSEPPE	DEL MOLEKULE	JUTRANJA PADAVINA
IRANSKI POLITIK BANI			KEMIJSKI ZNAK ZA ZLATO		RIBJE JAJČICE				NORVEŠKI SLOVNIČAR AASEN			
FRANCOSKI KRONIST (799-875), ADO			KANADSKI VOZNIK F1 VILLENEUVE		POGINULA ŽIVAL (POG.)				12 MESECEV TOGA, SNEMLJIVA STREHA AVTOMOBILA			
DEŽNIK (POG.)				AVSTRUSKI SLIKAR FERDINAND RIZEVO ŽGANJE				HEROJ V GRŠKI MITOLOGIJU GLASBENIK (NAR.)				
MESTO V AMERIŠKI ZVEZNI DRŽAVI NEBRASKA				ALPSKE REŠEVALNE SANI, TUDI AKIA		SPREMEMBA ZAKONSKEGA OŠNUTKA						
JAPONSKA NAMIZNA IGRA Z BELIMI IN ČRNI MI KAMENČKI, PODOBNA ŠAHU	DIVJA KOZA	DOLINA V ITALIJI		SLOVENSKE IGRE		ITALIJANSKI IGRALEC SARO						
		BODEČ PLEVEL		POLJSKA REKA		EDVARD BENES						
ITALIJANSKI OPERNI SKLADATELJ MARIO												
AMERIŠKI IGRALEC BRANDO												
PRIPADNIK STOICNE ŠOLE												
SESTAVIL BORIS BEČEK												
VIAK PRI SADNI STISKALNICI												
ERIKA SOTLAR												
PLANOTA NA VIPAVSKEM												
GLAVNI ŠTEVNIK												
TELIČEK (NAR., LJUBK.)												
OMEJENA, NEUMNA ŽENSKA (EKSPR.)												

HARDTOP: streha avtomobila RUNK: avst. slikar ADON: fr. kronist ASPA: it. skladatelj ISAIOS: gr. govornik ISARCO: it. reka PALIO: viteška igra URZI: it. igralec

Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

**Hvala, ker vas
vse več potuje z vlakom.**

Slovenske železnice

www.sz.si